

POLITIKY
EURÓPSKEJ
ÚNIE

Ako funguje Európska únia

Vaša príručka
o inštitúciách
EÚ

Európska únia

POLITIKY EURÓPSKEJ ÚNIE

Táto brožúra je súčasťou série publikácií, ktoré vysvetľujú, čo robí Európska únia v rôznych politických oblastiach, aké sú dôvody jej opatrení a aké výsledky dosiahla.

Tieto brožúry môžete nájsť online:

http://europa.eu/pol/index_sk.htm
<http://europa.eu/!FH34mj>

Ako funguje EÚ ✖

Európa v 12 lekciah

Európa 2020: Stratégia rastu EÚ

Zakladatelia EÚ

Bankovníctvo a financie

Bezpečnosť potravín

Boj proti podvodom

Clá

Dane

Digitálna agenda

Doprava

Energetika

Euro a hospodárska a menová únia

Hospodárska súťaž

Hranice a bezpečnosť

Humanitárna pomoc a civilná ochrana

Kultúra a audiovizuálna oblasť

Medzinárodná spolupráca a rozvoj

Migrácia a azyl

Námorné záležitosti a rybárstvo

Obchod

Oblasť klímy

Podnikanie

Poľnohospodárstvo

Regionálna politika

Rozpočet

Rozšírenie

Spotrebitelia

Spravodlivosť, základné práva a rovnosť

Verejné zdravie

Vnútrotný trh

Výskum a inovácie

Vzdelávanie, odborná príprava, mládež a šport

Zahraničné veci a bezpečnostná politika

Zamestnanosť a sociálne veci

Životné prostredie

POLITIKY EURÓPSKEJ ÚNIE:

Ako funguje Európska únia

European Commission

Directorate-General for Communication

Citizens' information

1049 Bruxelles/Brussels

BELGICKO

Rukopis bol aktualizovaný v októbri 2014

Fotografia na titulnej strane a na strane 2:

© Luis Pedrosa

44 s. – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-39924-4

doi:10.2775/12810

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2014

© Európska únia, 2014

Rozmnožovanie je povolené. Na použitie alebo reprodukciu jednotlivých fotografií je potrebné získať súhlas držiteľov autorských práv.

POLITIKY
EURÓPSKEJ
ÚNIE

Ako funguje Európska únia

Vaša príručka
o inštitúciách EÚ

Obsah

Európska únia sa predstavuje: ako funguje – úlohy jednotlivých aktérov	3
Európsky parlament: hlas ľudu	9
Európska rada: určovanie stratégie	12
Rada: hlas členských štátov	14
Európska komisia: presadzovanie spoločného záujmu	19
Národné parlamenty: presadzovanie subsidiarity.....	23
Súdny dvor: presadzovanie práva EÚ	24
Európska centrálna banka: zabezpečovanie cenovej stability.....	26
Európsky dvor audítorov: podpora zlepšovania finančného hospodárenia EÚ	29
Európsky hospodársky a sociálny výbor: hlas občianskej spoločnosti.....	31
Výbor regiónov: hlas miestnej samosprávy	33
Európsky ombudsman: vyšetrovanie vašich sťažností.....	34
Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov: ochrana vášho súkromia	35
Európska investičná banka: investovanie do budúcnosti	36
Agentúry EÚ.....	38

Európska únia sa predstavuje

Ako funguje – úlohy jednotlivých aktérov

O čom je táto publikácia

Táto publikácia je príručkou o fungovaní Európskej únie (EÚ). Obsahuje odpovede na otázky, akým spôsobom sa prijímajú rozhodnutia na úrovni EÚ a kto prijíma tieto rozhodnutia. Stredobodom tohto rozhodovacieho procesu sú inštitúcie EÚ, ako je Parlament, Rada a Európska komisia, o ktorých ste už mohli počuť, a ďalšie inštitúcie. S cieľom ukázať, ako funguje EÚ, táto publikácia v prvom rade vysvetľuje, ako sa tvoria právne predpisy EÚ. Ďalej sa podrobnejšie venuje jednotlivým inštitúciám EÚ, ako aj agentúram a orgánom, ktoré im pomáhajú.

Európska únia v skratke

V centre EÚ stoja členské štáty – 28 krajín, ktoré patria do Únie – a ich občania. Jedinečným rysom EÚ je skutočnosť, že hoci sú všetky krajiny zvrchované a nezávislé, združili časť svojej zvrchovanosti s cieľom získať silu a výhody vyplývajúce z veľkosti. Združovanie zvrchovanosti v praxi znamená, že členské štáty delegujú niektoré svoje rozhodovacie právomoci na spoločné inštitúcie, ktoré zriadili, aby sa rozhodnutia o osobitných záležitostiach spoločného záujmu mohli prijímať demokraticky na európskej úrovni. EÚ teda predstavuje niečo medzi úplne federálnym systémom, aký funguje v Spojených štátoch, a voľným systémom medzivládnej spolupráce, aký funguje v Organizácii spojených národov.

Od svojho vzniku v roku 1950 dosiahla EÚ veľa. Vybudovala jednotný trh tovarov a služieb zahŕňajúci 28 krajín s viac ako 500 miliónmi občanov, ktorí sa môžu slobodne pohybovať a usadiť sa podľa svojho prania. Vytvorila jednotnú menu – euro – v súčasnosti jednu z hlavných svetových mien, vďaka ktorej je jednotný trh ešte efektívnejší. Je tiež najväčším poskytovateľom programov rozvojovej a humanitárnej pomoci na svete. To je len niekoľko úspechov, ktoré sa jej dosiaľ podarilo dosiahnuť. Pokiaľ ide o vyhliadky do budúcnosti, EÚ pracuje na tom, aby Európu dostala z hospodárskej krízy. Stojí na čele boja proti zmene klímy a jej následkom, pomáha susedným krajinám, aby sa pripravili na členstvo v EÚ, neustále rokuje o ďalšom rozširovaní a vytvára spoločnú zahraničnú politiku, ktorá sa vo veľkej miere bude podieľať na šírení európskych

hodnôt vo svete. Úspech týchto cieľov závisí od schopnosti prijímať efektívne a včasné rozhodnutia a vhodne ich realizovať.

Zmluvy EÚ

Európska únia je založená na zásade právneho štátu. To znamená, že každá činnosť EÚ je založená na zmluvách, ktoré všetky štáty EÚ dobrovoľne a demokraticky schválili. Zmluvy prerokúvajú a odsúhlasujú všetky členské štáty EÚ, ktoré ich následne ratifikujú vo svojom parlamente alebo prostredníctvom referenda.

Zmluvy stanovujú ciele Európskej únie, pravidlá pre inštitúcie EÚ, spôsob, akým sa prijímajú rozhodnutia, a vzťah medzi EÚ a jej členskými štátmi. Menili a dopĺňali sa zakaždým, keď do EÚ pristúpili nové štáty. Z času na čas sa zmluvy menili a dopĺňali s cieľom reformovať inštitúcie Európskej únie a zveriť im nové oblasti zodpovednosti.

Najnovšia pozmeňujúca a dopĺňajúca zmluva – Lisabonská zmluva – bola podpísaná v Lisabone

9. mája 1950 francúzsky minister zahraničných vecí Robert Schuman prvýkrát verejne vyslovil myšlienky, ktoré viedli k vzniku Európskej únie. Preto sa 9. máj oslavuje ako deň zrodu EÚ.

13. decembra 2007 a nadobudla platnosť 1. decembra 2009. Predchádzajúce zmluvy sú v súčasnosti začlenené do súčasnej konsolidovanej verzie, ktorá zahŕňa Zmluvu o Európskej únii a Zmluvu o fungovaní Európskej únie.

Zmluva o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii (TSCG) je medzivládna zmluva, ktorú v roku 2012 podpísali všetky členské štáty EÚ s výnimkou Českej republiky a Spojeného kráľovstva a ktorá nadobudla platnosť 1. januára 2013. Nie je to zmluva EÚ, ale medzivládna zmluva, pričom zámerom je, aby sa napokon stala súčasťou súboru právnych predpisov EÚ. Zaväzuje jednotlivé krajiny, aby dodržiavali pevné pravidlá s cieľom dosiahnuť vyrovnané verejné rozpočty, a posilňuje riadenie eurozóny.

© ImageGlobe

Fungovanie EÚ je založené na zmluvách dohodnutých všetkými členskými krajinami – ich posledná zásadná úprava bola podpísaná v Lisabone v roku 2007.

História zmlúv EÚ

Keď v roku 1950 francúzsky minister zahraničných vecí Robert Schuman navrhol integráciu priemyselných odvetví uhlia a ocele západnej Európy, jeho myšlienky boli nasledujúci rok ustanovené v Parížskej zmluve, a tak vznikol predchodca EÚ – Európske spoločenstvo uhlia a ocele. Odvtedy EÚ zmluvy pravidelne aktualizovala a dopĺňala, aby zabezpečila efektívnu politiku a rozhodovanie:

- ▶ *Parížska zmluva o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele bola podpísaná v Paríži 18. apríla 1951 a nadobudla platnosť v roku 1952. Jej platnosť uplynula v roku 2002.*
- ▶ *Rímske zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS) a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) boli podpísané v Ríme 25. marca 1957 a platnosť nadobudli v roku 1958.*
- ▶ *Jednotný európsky akt bol podpísaný vo februári 1986 a nadobudol platnosť v roku 1987. Zmenila a doplnila sa ním Zmluva o EHS a umožnilo sa dobudovanie jednotného trhu.*
- ▶ *Zmluva o Európskej únii (ZEÚ) – Maastrichská zmluva – bola podpísaná v Maastrichte 7. februára 1992 a nadobudla platnosť v roku 1993. Bola ňou založená Európska únia,*
- ▶ *Parlamentu dala silnejšie postavenie v rozhodovacom procese a pridala nové politické oblasti spolupráce.*
- ▶ *Amsterdamská zmluva bola podpísaná 2. októbra 1997 a nadobudla platnosť v roku 1999. Zmenila a doplnila predchádzajúce zmluvy.*
- ▶ *Zmluva z Nice bola podpísaná 26. februára 2001 a nadobudla platnosť v roku 2003. Zreorganizovala inštitucionálny systém EÚ tak, aby mohol ďalej fungovať efektívne po prijatí novej vlny členských štátov v roku 2004.*
- ▶ *Lisabonská zmluva bola podpísaná 13. decembra 2007 a nadobudla platnosť v roku 2009. Zjednodušila pracovné metódy a pravidlá hlasovania, vytvorila funkciu predsedu Európskej rady a zaviedla nové štruktúry s cieľom posilniť postavenie EÚ na globálnej scéne.*

Kto prijíma rozhodnutia?

Do rozhodovania na úrovni EÚ sa zapájajú rôzne európske inštitúcie, najmä:

- ▶ **Európsky parlament**, ktorý zastupuje občanov Únie a je nimi priamo volený;
- ▶ **Európska rada**, ktorú tvoria hlavy štátov alebo predsedovia vlád členských štátov EÚ;
- ▶ **Rada**, ktorá zastupuje vlády členských štátov EÚ;
- ▶ **Európska komisia**, ktorá zastupuje záujmy EÚ ako celku.

Európska rada určuje všeobecné politické smerovanie a priority EÚ, ale nevykonáva legislatívnu funkciu. Vo všeobecnosti je to Európska komisia, ktorá navrhuje nové právne predpisy a prijíma ich Európsky parlament a Rada. Členské štáty a Komisia ich potom vykonávajú.

Aké druhy právnych predpisov existujú?

Existuje niekoľko druhov právnych predpisov, ktoré sa uplatňujú rôznymi spôsobmi:

- ▶ **nariadenie** je právny predpis, ktorý je priamo uplatniteľný a záväzný vo všetkých členských štátoch. Nie je potrebné, aby ho členské štáty transponovali do svojho vnútroštátneho právneho poriadku, hoci môže byť potrebné zmeniť vnútroštátne právne predpisy, aby neboli v rozpore s nariadením;

- ▶ **smernica** je právny predpis, ktorý zaväzuje členské štáty alebo skupinu členských štátov dosiahnuť určitý cieľ. Zvyčajne sa smernice musia transponovať do vnútroštátneho právneho poriadku, aby nadobudli účinnosť. Čo je dôležité, smernica určuje výsledok, ktorý sa má dosiahnuť: ponecháva sa na členských štátoch, aby samostatne rozhodli o tom, ako tento výsledok dosiahnu;
- ▶ **rozhodnutie** môže byť adresované členským štátom, skupinám ľudí alebo aj jednotlivcom. Je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutia sa používajú napríklad pri rozhodovaní o navrhovaných fúziách spoločností;
- ▶ **odporúčania** a stanoviská nie sú záväzné.

Ako sa prijímajú právne predpisy?

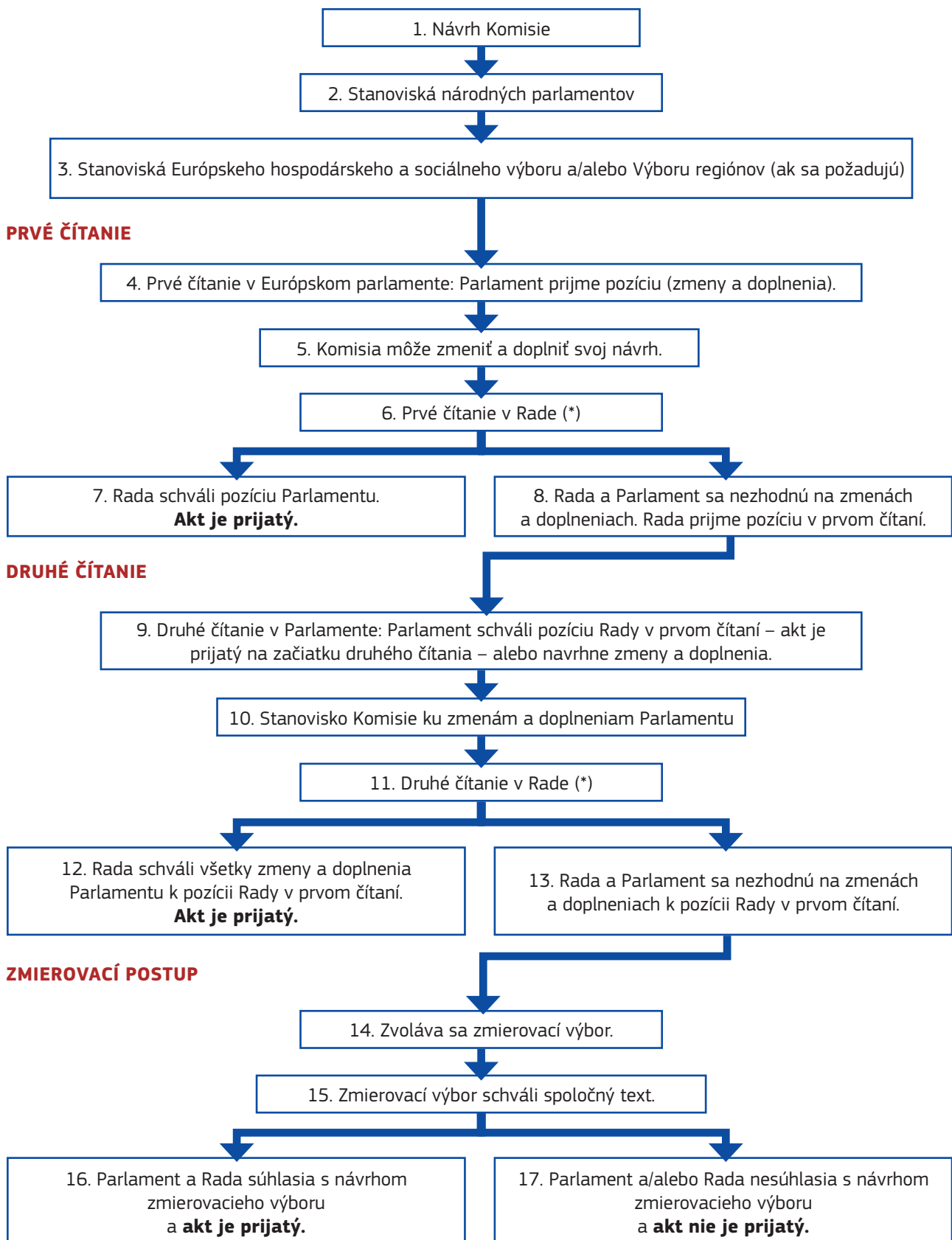
Každý európsky právny predpis je založený na konkrétnom článku zmluvy, ktorý sa označuje ako „právny základ“ predpisu. Tým je určený legislatívny postup, ktorý sa musí použiť. Zmluva stanovuje rozhodovací proces vrátane návrhov Komisie, následných čítaní v Rade a Parlamente a stanovísk poradných orgánov. Takisto stanovuje prípady, kedy sa na prijatie právneho predpisu v Rade vyžaduje jednomyselnosť a kedy stačí kvalifikovaná väčšina.

Veľká väčšina právnych predpisov EÚ sa prijíma v rámci „**riadneho legislatívneho postupu**“. V tomto postupe majú zákonodarnú právomoc Parlament a Rada.

Sloboda všetkých občanov cestovať, žiť a pracovať vo všetkých 28 krajinách EÚ je jedným z hlavných úspechov Európskej únie.

RIADNY LEGISLATÍVNY POSTUP

(*) Rada prijme pozíciu kvalifikovanou väčšinou (v niektorých výnimočných prípadoch sa podľa zmlúv vyžaduje jednomyseľný súhlas). Ak sa však Rada plánuje odchýliť od návrhu/stanoviska Komisie, prijme pozíciu jednomyseľne.

Tento postup sa začína pri Komisii. Pri zvažovaní predloženia návrhu Komisia často vyzýva vlády, podniky, občianske organizácie a jednotlivcov, aby sa k téme vyjadrili. Zozbierané stanoviská sa začlenia do návrhu Komisie, ktorý sa predloží Rade a Parlamentu. Návrh môže byť podaný na podnet Rady, Európskej rady, Parlamentu alebo občanov Európskej únie, alebo z vlastnej iniciatívy Komisie.

V Rade aj Parlamente návrh prejde čítaním a diskusiou. Ak sa v druhom čítaní nedospeje k dohode, návrh sa predloží „zmierovaciemu výboru“, ktorý sa skladá z rovnakého počtu predstaviteľov Rady a Parlamentu. Predstavitelia Komisie sa takisto zúčastňujú na zasadnutiach výboru a prispievajú do diskusií. Keď výbor dospeje k dohode, dohodnutý text sa následne zašle Parlamentu a Rade na tretie čítanie, aby mohol byť napokon prijatý ako právny predpis. Vo väčšine prípadov Parlament hlasuje o návrhoch jednoduchou väčšinou a Rada kvalifikovanou väčšinou, pričom kladne musí hlasovať aspoň polovica z celkového počtu členských štátov EÚ, čo predstavuje zhruba dve tretiny obyvateľov. V niektorých prípadoch sa v Rade vyžaduje jednomyselné hlasovanie.

Mimoriadne postupy

Mimoriadne legislatívne postupy sa môžu použiť v závislosti od predmetu návrhu. V rámci **konzultačného postupu** sa musí Rada o návrhu Komisie poradiť s Parlamentom, ale nemusí sa radou Parlamentu riadiť. Tento postup sa uplatňuje iba v niektorých oblastiach, ako sú výnimky z vnútorného trhu či právo hospodárskej súťaže. V rámci **postupu súhlasu** môže Parlament návrh prijať alebo zamietnuť, ale nemôže navrhovať zmeny. Tento postup je možné použiť, ak sa návrh týka schválenia medzinárodnej zmluvy, ktorá bola dojednaná. Okrem toho v ojedinelých prípadoch môže právny predpis prijať Rada a Komisia, alebo len samotná Komisia.

Kto sa konzultuje, kto môže namietat?

Okrem trojuholníka Komisia – Rada – Parlament existuje niekoľko poradných orgánov, s ktorými je potrebné sa poradiť, ak sa navrhovaný právny predpis týka ich záujmovej oblasti. Aj v prípade, že sa nebude postupovať podľa poskytnutej rady, tento postup prispieva k demokratickému dohľadu nad legislatívou EÚ tým, že zabezpečuje jej rozsiahlu kontrolu.

Týmito orgánmi sú:

- **Európsky hospodársky a sociálny výbor**, ktorý zastupuje občianske skupiny, ako sú zamestnávateľia, odborové zväzy a sociálne záujmové skupiny;
- **Výbor regiónov**, ktorý zabezpečuje, aby bol hlas miestnej a regionálnej samosprávy vypočutý.

Okrem toho je možné konzultovať aj iné inštitúcie a orgány, pokiaľ návrh patrí do ich záujmovej alebo odbornej pôsobnosti. Napríklad Európska centrálna banka by sa mala konzultovať pri návrhoch týkajúcich sa hospodárskych a finančných záležitostí.

Účasť občanov

Prostredníctvom „európskej iniciatívy občanov“ môže 1 milión občanov EÚ pochádzajúcich aspoň z jednej štvrtiny krajín EÚ vyzvať Komisiu na predloženie legislatívneho návrhu týkajúceho sa konkrétnej záležitosti. Komisia dôkladne preskúma všetky iniciatívy, ktoré patria do rámca jej právomocí a ktoré podporil 1 milión občanov. V Parlamente sa uskutočňuje vypočutie týkajúce sa danej iniciatívy. Takéto iniciatívy môžu preto ovplyvniť prácu inštitúcií EÚ, ako aj verejnú diskusiu.

© Bernd Vogel/Corbis

Občania môžu v súčasnosti predkladať návrhy nových právnych predpisov, a to prostredníctvom európskej iniciatívy občanov.

Národný dohľad

Národné parlamenty dostanú návrh legislatívnych aktov v rovnakom čase ako Európsky parlament a Rada. Môžu k nim poskytnúť svoje stanovisko s cieľom zabezpečiť, aby boli rozhodnutia prijaté na najvhodnejšej úrovni. Opatrenia EÚ podliehajú zásade **subsidiarity**, čo znamená, že Únia môže konať v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej zodpovednosti, len vtedy, ak opatrenie na úrovni EÚ bude účinnéjšie ako opatrenie prijaté na vnútroštátnej úrovni. Národné parlamenty preto dohliadajú na správne uplatňovanie tejto zásady v rozhodovacom procese EÚ.

Aké rozhodnutia sa prijímajú

V zmluvách sú uvedené oblasti politiky, v ktorých môže EÚ prijímať rozhodnutia. V niektorých oblastiach politiky má EÚ **výlučnú právomoc**, čo znamená, že rozhodnutia na úrovni EÚ prijímajú členské štáty na zasadnutí v Rade a v Európskom parlamente. Medzi tieto oblasti politiky patrí obchod, clá, pravidlá hospodárskej súťaže, menová politika pre oblasť eurozóny a ochrana populácií rýb.

V ďalších oblastiach politiky sú rozhodovacie právomoci rozdelené medzi Úniu a členské štáty. To znamená, že právne predpisy schválené na úrovni EÚ majú prednosť. Ak sa však právne predpisy neschvália na úrovni EÚ, potom môžu členské štáty prijímať právne predpisy na vnútroštátnej úrovni. Spoločné právomoci sa uplatňujú v mnohých oblastiach politiky, ako je vnútorný trh, poľnohospodárstvo, životné prostredie, ochrana spotrebiteľa a doprava.

Vo všetkých ostatných oblastiach politiky zostáva rozhodovanie v právomoci členských štátov. Ak sa teda v zmluve neuvádza konkrétna oblasť politiky, Komisia nemôže navrhovať právne predpisy týkajúce sa takej oblasti. V niektorých oblastiach, ako je vesmírny sektor, vzdelávanie, kultúra a cestovný ruch, však Únia môže podporovať úsilie členských štátov. V iných oblastiach, ako je zahraničná pomoc a vedecký výskum, môže EÚ vykonávať súbežné činnosti, napr. programy humanitárnej pomoci.

Hospodárska koordinácia

Všetky krajiny EÚ sú súčasťou hospodárskej a menovej únie (HMÚ), čo znamená, že koordinujú svoju hospodársku politiku a k hospodárskym rozhodnutiam pristupujú ako k otázkam spoločného záujmu. V rámci HMÚ nenesie nijaká inštitúcia sama zodpovednosť za celkovú hospodársku politiku. Táto zodpovednosť je rozdelená medzi členské štáty a inštitúcie EÚ.

Menová politika, ktorá sa zaoberá cenovou stabilitou a úrokovými mierami, je spravovaná nezávisle Európskou centrálnou bankou (ECB) v eurozóne, t. j. v tých členských štátoch, ktoré používajú euro ako svoju menu. Od pristúpenia Litvy v januári 2015 má eurozóna 19 krajín.

Fiškálna politika, ktorá sa týka rozhodovania o daniach, výdavkoch a pôžičkách, je v zodpovednosti vlád 28 členských štátov. To isté platí aj pre politiku práce a sociálnych vecí. Keďže však fiškálne rozhodnutia prijaté jedným členským štátom eurozóny môžu mať vplyv na celú eurozónu, musia byť tieto rozhodnutia v súlade s pravidlami stanovenými na úrovni EÚ. Preto je na efektívne fungovanie HMÚ a zabezpečenie stability a rastu nevyhnutná koordinácia zdravých verejných financií a štrukturálnych politík. Najmä hospodárska kríza, ktorá sa začala v roku 2008, poukázala na potrebu posilnenia riadenia hospodárstva v EÚ a v eurozóne prostredníctvom vzájomnej užšej koordinácie politík, monitorovania a kontroly.

Rada monitoruje verejné financie a hospodárske politiky členských štátov a môže dávať odporúčania jednotlivým krajinám EÚ na základe návrhov Komisie. Môže odporučiť nápravné opatrenia a sankcionovať krajiny eurozóny, ktoré neprijmú nápravné opatrenia na zníženie nadmerných úrovní deficitu a dlhu.

O hospodárení eurozóny a najvýznamnejších reformách hospodárskej politiky sa tiež diskutuje na samitoch eurozóny, kde sa stretávajú hlavy štátov alebo predsedovia vlád členov eurozóny.

EÚ a zahraničné vzťahy

Za vzťahy s krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ, nesie zodpovednosť vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, ktorého vymenúva Európska rada a ktorý zároveň zastáva funkciu podpredsedu Európskej komisie. Na úrovni hláv štátov a predsedov vlád Úniu zastupuje predseda Európskej rady.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) pod vedením vysokého predstaviteľa slúži ako ministerstvo zahraničných vecí a diplomatická služba Únie. Pozostáva z odborníkov presunutých z Rady, členských štátov a Európskej komisie.

Rada vypracúva a prijíma rozhodnutia v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ na základe usmernení Európskej rady. Na druhej strane, Komisia je zodpovedná za obchod a financovanie krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, napr. prostredníctvom humanitárnej alebo rozvojovej pomoci. Komisia tiež zastupuje Úniu vo

Európsky parlament

Hlas ľudu

Úloha: priamo volená legislatívna zložka EÚ

Členovia: 751 poslancov Európskeho parlamentu

Sídlo: Štrasburg, Brusel a Luxemburg

► europarl.eu

Poslancov Európskeho parlamentu volia občania EÚ v priamych voľbách, aby zastupovali ich záujmy. Voľby sa konajú každých päť rokov a právo hlasovať majú všetci občania EÚ, ktorí dovŕšili 18 rokov (v Rakúsku 16 rokov), čo predstavuje približne 380 miliónov voličov. Parlament má 751 poslancov zo všetkých 28 členských štátov.

Oficiálne sídlo Európskeho parlamentu je v Štrasburgu (Francúzsko), hoci inštitúcia vykonáva svoju činnosť na troch miestach: v Štrasburgu, Bruseli (Belgicko) a Luxemburgu. Hlavné zasadania celého Parlamentu, známe ako „plenárne zasadnutia“, sa konajú v Štrasburgu 12-krát v roku. Ďalšie plenárne zasadnutia sa konajú v Bruseli. Schôdze parlamentných výborov sa tiež konajú v Bruseli.

Zloženie Európskeho parlamentu

Kreslá v Európskom parlamente sú rozdelené medzi členské štáty na základe ich podielu na počte obyvateľov EÚ.

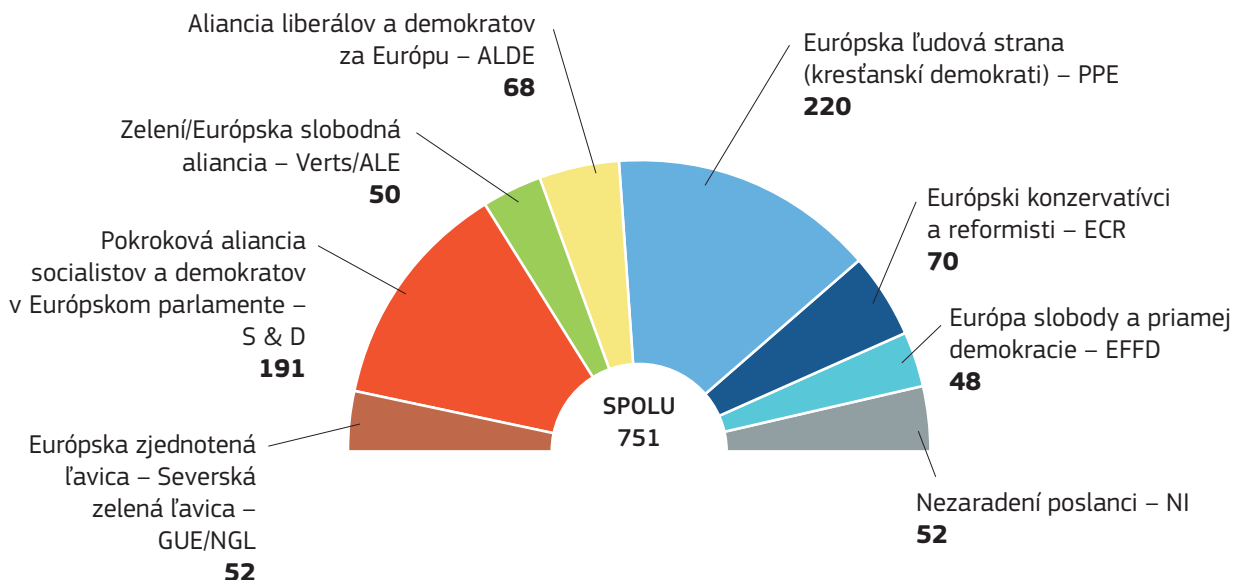
Väčšina poslancov Európskeho parlamentu sa spája s národnou politickou stranou vo svojej domovskej krajine. V Európskom parlamente sa národné strany združujú do politických skupín celej EÚ, pričom väčšina poslancov Európskeho parlamentu patrí do jednej z týchto skupín.

Väčšina poslancov Európskeho parlamentu sa spája s národnou politickou stranou vo svojej domovskej krajine. V Európskom parlamente sa národné strany združujú do politických skupín celej EÚ, pričom väčšina poslancov Európskeho parlamentu patrí do jednej z týchto skupín.

POČET POSLANCOV EURÓPSKEHO PARLAMENTU NA ČLENSKÝ ŠTÁT V ROKU 2013

Členský štát	Počet poslancov Európskeho parlamentu
Belgicko	21
Bulharsko	17
Cyprus	6
Česká republika	21
Dánsko	13
Estónsko	6
Fínsko	13
Francúzsko	74
Grécko	21
Holandsko	26
Chorvátsko	11
Írsko	11
Litva	11
Lotyšsko	8
Luxembursko	6
Maďarsko	21
Malta	6
Nemecko	96
Poľsko	51
Portugalsko	21
Rakúsko	18
Rumunsko	32
Slovensko	13
Slovinsko	8
Spojené kráľovstvo	73
Španielsko	54
Švédsko	20
Taliansko	73
SPOLU	751

POČET POSLANCOV EURÓPSKEHO PARLAMENTU V JEDNOTLIVÝCH POLITICKÝCH SKUPINÁCH V OKTÓBRI 2014

Čo robí Európsky parlament

Parlament má tri hlavné úlohy:

1. spolu s Radou sa delí o zákonodarnú právomoc – prijíma právne predpisy. Skutočnosť, že ide o priamo volený orgán pomáha zaručiť demokratickú legitimitu európskeho práva;
2. uplatňuje demokratický dohľad nad všetkými inštitúciami EÚ, najmä nad Komisiou. Má právomoc schvaľovať alebo zamietť nomináciu predsedu Komisie a komisárov a má právo vysloviť nedôveru Komisii ako celku;
3. spolu s Radou má právomoc nad rozpočtom EÚ, a preto môže ovplyvňovať výdavky EÚ. Na konci rozpočtového postupu prijíma alebo zamietá rozpočet ako celok.

Tieto tri úlohy sú v ďalšej časti opísané podrobnejšie.

1. ZÁKONODARNÁ PRÁVOMOC

Najbežnejší postup prijímania právnych predpisov EÚ sa nazýva „riadny legislatívny postup“, tiež známy ako „spolurozhodovací postup“. Tento postup stavia Európsky parlament a Radu na rovnakú úroveň a právne predpisy schválené v rámci tohto postupu sú spoločnými aktmi Rady a Parlamentu. Uplatňuje sa pri väčšine právnych predpisov EÚ v širokom okruhu oblastí, ako sú práva spotrebiteľov, ochrana životného prostredia a doprava. V rámci riadneho legislatívneho postupu Komisia predloží návrh, ktorý musí prijať Parlament aj Rada. Súhlas Parlamentu sa vyžaduje pri všetkých medzinárodných dohodách v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje riadny legislatívny postup.

Parlament je potrebné konzultovať pri celom rade ďalších návrhov a jeho súhlas sa vyžaduje pri dôležitých politických a inštitucionálnych rozhodnutiach, ako sú akty v oblasti sociálneho zabezpečenia a ochrany, ustanovenia súvisiace s daňami v oblasti energetiky a harmonizácia daní z obratu a nepriamych daní. Parlament dáva aj podnety na nové právne predpisy na základe skúmania ročného pracovného programu Komisie, pričom posúdi, aké nové právne predpisy by boli vhodné, a požiada Komisiu, aby predložila návrhy.

2. KONTROLNÁ PRÁVOMOC

Parlament uplatňuje demokratický dohľad nad ostatnými európskymi inštitúciami. Robí tak viacerými spôsobmi. V prvom rade, keď má byť vymenovaná nová Komisia, Parlament vypočuje všetkých potenciálnych nových členov a predsedu Komisie (ktorého nominovali členské štáty). Tí nemôžu byť vymenovaní bez súhlasu Parlamentu.

Okrem toho sa Komisia politicky zodpovedá Parlamentu, ktorý môže schváliť „návrh na vyslovenie nedôvery“, žiadajúci o odstúpenie celej Komisie. Zo všeobecnejšieho hľadiska Parlament vykonáva kontrolu pravidelným preskúmaním správ, ktoré mu zasiela Komisia, a kladením písomných alebo ústnych otázok.

Komisári sa zúčastňujú plenárnych zasadnutí Parlamentu a schôdzí parlamentných výborov. Parlament rovnako vedie pravidelný dialóg s predsedom Európskej centrálnej banky, pokiaľ ide o menovú politiku.

Parlament tiež monitoruje prácu Rady: poslanci pravidelne kladú Rade písomné alebo ústne otázky a predsedníctvo Rady sa zúčastňuje na plenárnych zasadaniach a zapája sa do dôležitých diskusií.

Martin Schulz bol zvolený za predsedu Európskeho parlamentu v roku 2012.

© EÚ

V niektorých oblastiach politiky, ktoré zahŕňajú spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, je za rozhodovanie zodpovedná samotná Rada. Parlament však v týchto oblastiach s Radou úzko spolupracuje.

Parlament môže uplatňovať demokratickú kontrolu aj preskúmaním petícií občanov a zriadením dočasných osobitných výborov na ich preskúmanie.

Parlament napokon poskytuje vstupné údaje na každý samit EÚ (zasadania Európskej rady). Predseda Parlamentu je pri otvorení každého samitu vyzvaný, aby vyjadril názory a naliehavé otázky Parlamentu spojené s aktuálnymi témami a s bodmi programu Európskej rady.

3. PRÁVOMOC NAD ROZPOČTOM

O ročnom rozpočte EÚ rozhoduje Parlament spoločne s Radou Európskej únie. Parlament ho prerokúva v dvoch za sebou nasledujúcich čítaniach a rozpočet nadobúda platnosť až po podpise predsedom Parlamentu.

Jeho Výbor pre kontrolu rozpočtu sleduje, na čo sa prostriedky z rozpočtu používajú, a Parlament každý rok rozhoduje o schválení spravovania rozpočtu Komisiou v predchádzajúcom finančnom roku. Tento proces schvaľovania sa technicky nazýva „udelenie absolutória“.

Ako funguje Parlament

Parlament volí svojho predsedu na obdobie dva a pol roka. Predseda zastupuje Parlament v iných inštitúciách EÚ, ako aj v zahraničí, pričom mu pomáha 14 podpredsedov. Predseda Európskeho parlamentu spolu s predsedom Rady podpisuje všetky legislatívne akty po ich prijatí.

Práca Parlamentu je rozdelená do dvoch základných etáp:

- ▶ príprava na plenárne zasadanie: vykonávajú ju poslanci v 20 parlamentných výboroch, ktoré sa špecializujú na konkrétne oblasti činností EÚ, napríklad vo Výbore ECON pre hospodárske a menové veci alebo Výbore INTA pre medzinárodný obchod. Otázky na diskusiu prerokúvajú aj politické skupiny;
- ▶ samotné plenárne zasadnutie: plenárne zasadnutie, na ktorom sa zúčastňujú všetci poslanci, sa bežne koná v Štrasburgu (jeden týždeň v mesiaci), pričom niekedy sa ďalšie zasadnutia konajú v Bruseli. Na plenárnych zasadnutiach Parlament posudzuje navrhované právne predpisy a hlasuje o zmenách a doplneniach, skôr než rozhodne o texte ako celku. Medzi ďalšie body programu môžu byť zaradené „oznámenia“ Rady alebo Komisie alebo otázky o dani v EÚ alebo v širšom priestore.

Platí, že Európsky parlament môže prijímať rozhodnutia iba vtedy, ak je na hlasovaní prítomná jedna tretina všetkých jeho poslancov. Bežne prijíma rozhodnutia na základe väčšiny odovzdaných hlasov. V osobitných prípadoch musí rozhodnutie potvrdiť väčšina všetkých poslancov hlasujúcich za návrh, napr. keď parlament volí predsedu Komisie alebo hlasuje v druhom čítaní v rámci bežného legislatívneho postupu.

Európska rada

Určovanie stratégie

Úloha: určuje politické smerovanie a priority

Členovia: hlavy štátov alebo predsedovia vlád všetkých členských štátov EÚ, predseda Európskej rady a predseda Európskej komisie

Sídlo: Brusel

► <http://european-council.europa.eu>

Európska rada združuje do jedného orgánu vrcholných politických predstaviteľov EÚ, t. j. premiérov a prezidentov, ako aj predsedu Európskej rady a predsedu Komisie. Schádzajú sa najmenej štyrikrát ročne s cieľom určiť celkové všeobecné politické smerovanie a priority EÚ. Na práci Európskej rady sa podieľa aj vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku.

Čo robí Európska rada

Ako samit hláv štátov a predsedov vlád všetkých krajín EÚ Európska rada predstavuje najvyššiu úroveň politickej spolupráce medzi členskými štátmi. Na jej schôdzach lídri na základe konsenzu rozhodujú o celkovom smerovaní a prioritách Únie a poskytujú potrebné podnety na jej rozvoj.

Európska rada neprijíma právne predpisy. Na konci každej schôdze prezentuje „závery“, ktoré odrážajú hlavné posolstvo záverov diskusií, a zhodnotí prijaté rozhodnutia, aj pokiaľ ide o následné opatrenia. V záveroch sa uvádzajú hlavné problémy, ktorými by sa mala zaoberať Rada, t. j. stretnutie ministrov. Tí môžu požiadať Európsku komisiu, aby predložila návrhy týkajúce sa konkrétnych problémov alebo príležitostí, pred ktorými Únia stojí.

Schôdze Európskej rady sa spravidla konajú najmenej dvakrát v priebehu každých šiestich mesiacov. Ďalšie (mimoriadne alebo neformálne) schôdze môžu byť zvolané na účely riešenia naliehavých problémov, ktoré vyžadujú rozhodnutia na najvyššej úrovni, napríklad v oblasti hospodárskych vecí alebo zahraničnej politiky.

Predseda Európskej rady

Prácu Európskej rady koordinuje jej predseda, ktorý je zodpovedný za zvolávanie a predsedanie schôdzam Európskej rady a posúvanie jej práce vpred.

Predseda Európskej rady tiež zastupuje Úniu v zahraničí. Spolu s vysokým predstaviteľom Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku zastupuje záujmy Únie v oblasti zahraničných vecí a bezpečnosti.

Predseda volí Európska rada na obdobie dva a pol roka, ktoré je možné obnoviť jedenkrát. Predsedníctvo Európskej rady je práca na plný úväzok. Predseda nemôže súčasne zastávať funkciu na vnútroštátnej úrovni.

Ako Európska rada prijíma svoje rozhodnutia

Európska rada prijíma väčšinu svojich rozhodnutí na základe konsenzu. Vo viacerých prípadoch, ako je napríklad voľba jej predsedu a vymenovanie Komisie alebo vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, sa však uplatňuje hlasovanie kvalifikovanou väčšinou.

V prípade, že Európska rada rozhoduje hlasovaním, môžu hlasovať iba hlavy štátov alebo predsedovia vlád.

Sekretariát

Európskej rade pomáha Generálny sekretariát Rady.

Samit eurozóny

Okrem Európskej rady sa hlavy štátov alebo predsedovia vlád tých krajín, ktoré používajú euro ako svoju menu, tiež schádzajú najmenej dvakrát ročne spoločne s predsedom Európskej komisie. Na tieto samity eurozóny býva pozvaný aj predseda Európskej centrálnej banky. Môže sa pozvať aj predseda Európskeho parlamentu.

Stretnutia poskytujú príležitosť prerokovať hospodárenie eurozóny, ako aj najdôležitejšie reformy hospodárskej politiky. Samit eurozóny bol formálne ustanovený Zmluvou o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii (TSCG). Predsedu samitu eurozóny vymenúvajú hlavy štátov alebo predsedovia vlád členov eurozóny. Vymenovanie prebieha súčasne s vymenovaním predsedu Európskej rady a funkčné obdobie je rovnako dlhé. Tieto dve funkcie môže zastávať tá istá osoba.

V niektorých prípadoch sa diskusií samitov eurozóny môžu zúčastniť aj poprední predstavitelia krajín, ktoré ratifikovali zmluvu TSCG, ale nepoužívajú euro ako svoju menu. Ak tieto krajiny nemajú právo zúčastniť sa týchto samitov, predseda samitu eurozóny ich, ako aj ostatné

© EÚ

Donald Tusk vo funkcii predsedu Európskej rady predsedá samitom EÚ od 1. decembra 2014.

členské štáty EÚ, podrobne informuje o prípravách samitov a ich výsledku.

Zamieňanie rád: ktorá je ktorá?

Lahko sa možno pomýliť, ktorý európsky orgán je ktorý – najmä ak veľmi rozdielne orgány majú veľmi podobné názvy, ako v prípade týchto troch „rád“.

► Európska rada

Pod Európskou radou sa rozumejú hlavy štátov alebo predsedovia vlád (t. j. prezidenti a/alebo predsedovia vlád) všetkých krajín EÚ spolu s jej predsedom a predsedom Európskej komisie. Je najvyšším orgánom rozhodujúcim o politike Európskej únie, preto sa jej zasadnutia často nazývajú samity.

► Rada

Nazýva sa tiež Rada ministrov. Túto inštitúciu tvoria ministri vlád všetkých štátov EÚ. Rada sa stretáva pravidelne, aby prijala podrobné rozhodnutia a schválila európske právne predpisy.

► Rada Európy

Táto rada nie je inštitúciou EÚ. Je to medzivládna organizácia, ktorej cieľom je ochraňovať ľudské práva, demokraciu a právny štát. Vznikla v roku 1949 a jedným z jej prvých úspechov bolo vypracovanie Európskeho dohovoru o ľudských právach. Zriadila Európsky súd pre ľudské práva, aby občania mohli uplatňovať svoje práva podľa tohto dohovoru. Rada Európy má v súčasnosti 47 členských štátov vrátane všetkých štátov Európskej únie a jej sídlo sa nachádza v Štrasburgu (Francúzsko).

Rada

Hlas členských štátov

Úloha: rozhodovanie o politikách a prijímanie právnych predpisov

Členovia: jeden minister z každého členského štátu

Sídlo: Brusel a Luxemburg

► <http://consilium.europa.eu>

V Rade sa schádzajú ministri členských štátov EÚ, aby rokovali o záležitostiach EÚ, prijímali rozhodnutia a schvaľovali právne predpisy. Ministri, ktorí sa na týchto zasadnutiach zúčastňujú, majú právomoc zaviazat svoju vládu k úkonom, ktoré sa dohodli na zasadnutiach Rady.

Čo robí Rada

Rada je hlavný rozhodovací orgán EÚ. Svoju prácu vykonáva na zasadaniach Rady, na ktorých sa zúčastňuje jeden minister vlády z každého štátu EÚ. Účelom týchto stretnutí je prerokúvať, odsúhlasovať, meniť a dopĺňať a napokon prijímať právne predpisy, koordinovať politiky členských štátov alebo určovať zahraničnú politiku EÚ.

Krajiny EÚ sa dohodli na stratégii Európa 2020, ktorá predstavuje spôsob, ako sa dostať z hospodárskej krízy pomocou inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Rada ministrov prijíma mnohé rozhodnutia s cieľom implementovať túto stratégiu.

Ktorí ministri sa zúčastňujú na ktorých zasadaniach závisí od tém zaradených do programu – hovorí sa potom o „zloženiach“ Rady. Ak má napríklad Rada prerokúvať environmentálne otázky, na jej zasadaní sa zúčastní minister životného prostredia každého štátu EÚ a nazýva sa „Rada pre životné prostredie“. Podobne môže zasadať „Rada pre hospodárske a finančné záležitosti“ alebo „Rada pre konkurencieschopnosť“ atď.

Predsedníctvo Rady rotuje medzi členskými štátmi každých šesť mesiacov. Nie je také isté ako v prípade

Existuje desať rôznych zložení Rady:

zloženie, ktorému predsedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku:

► zahraničné veci,

zloženia, ktorým predsedá členský štát predsedajúci Rade:

- všeobecné záležitosti,
- hospodárske a finančné záležitosti,
- spravodlivosť a vnútorné veci,
- zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti,
- konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel, výskum a kozmický priestor),
- doprava, telekomunikácie a energetika,
- poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo,
- životné prostredie,
- vzdelávanie, mládež, kultúra a šport.

predsedu Európskej rady. Zodpovednosťou vlády, ktorá vykonáva predsedníctvo, je organizovať a predsedáť jednotlivým zasadaniam Rady. Výnimkou je Rada pre zahraničné veci, ktorej predsedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a ktorý v mene Rady uskutočňuje zahraničnú politiku.

PRESEDNÍCTVA RADY

Rok	január – jún	júl – december
2014	Grécko	Taliansko
2015	Lotyšsko	Luxembursko
2016	Holandsko	Slovensko
2017	Malta	Spojené kráľovstvo
2018	Estónsko	Bulharsko
2019	Rakúsko	Rumunsko
2020	Fínsko	

V záujme kontinuity fungovania Rady šesťmesačné predsedníctva úzko spolupracujú v skupinách po troch. Tieto tri predsednícke skupiny („triá“) vypracúvajú spoločný program činnosti Rady na obdobie 18 mesiacov.

Každý minister v Rade je splnomocnený prijímať za svoju vládu právne záväzky. Okrem toho sa každý minister v Rade zodpovedá zvoleným vnútroštátnym orgánom. Tak je zabezpečená demokratická legitimita rozhodnutí Rady.

Rada má päť hlavných povinností:

1. schvaľovať európske právne predpisy. Vo väčšine oblastí schvaľuje právne predpisy spoločne s Európskym parlamentom;
2. koordinovať politiky členských štátov, napríklad v oblasti hospodárstva;
3. rozvíjať spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ na základe usmernení Európskej rady;
4. uzatvárať medzinárodné zmluvy medzi EÚ a jedným alebo viacerými štátmi alebo medzinárodnými organizáciami;
5. schvaľovať rozpočet EÚ spoločne s Európskym parlamentom.

Práca Rady je podrobnejšie opísaná ďalej.

1. LEGISLATÍVA

Množstvo právnych predpisov EÚ prijímajú Rada a Parlament spoločne. Vo všeobecnosti platí, že Rada koná iba na návrh Komisie a Komisia je zvyčajne zodpovedná za zabezpečenie správneho uplatňovania prijatých právnych predpisov EÚ.

2. KOORDINÁCIA POLITÍK ČLENSKÝCH ŠTÁTOV (NAPRÍKLAD HOSPODÁRSKEJ POLITIKY)

Všetky členské štáty EÚ patria do hospodárskej a menovej únie (HMÚ), aj keď nie všetky patria do eurozóny. V rámci HMÚ je hospodárska politika EÚ založená na úzkej koordinácii vnútroštátnych hospodárskych politík. Túto koordináciu vykonávajú ministri hospodárstva a financií, ktorí kolektívne tvoria Radu pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN).

3. SPOLOČNÁ ZAHRAIČNÁ A BEZPEČNOSTNÁ POLITIKA (SZBP)

Vymedzovanie a vykonávanie zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ je vo výlučnej právomoci Európskej rady a Rady, ktoré konajú jednomyselne. Realizuje ju vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku spoločne s členskými štátmi, ktorí zasadajú v Rade pre zahraničné veci.

4. UZATVÁRANIE MEDZINÁRODNÝCH DOHÔD

Rada každý rok uzatvára (t. j. oficiálne podpisuje) veľa dohôd medzi Európskou úniou a nečlenskými štátmi EÚ, ako aj s medzinárodnými organizáciami. Tieto dohody sa môžu týkať rôznych oblastí, ako obchod, spolupráca a rozvoj, alebo konkrétneho tovaru alebo činností, napríklad textilu, rybolovu, vedy a techniky, dopravy atď. Takéto dohody musí odsúhlasiť Európsky parlament v oblastiach, v ktorých má spolurozhodovacie právomoci.

5. SCHVAĽOVANIE ROZPOČTU EÚ

O ročnom rozpočte EÚ rozhoduje Rada spoločne s Európskym parlamentom. Ak sa tieto dve inštitúcie nedohodnú, následne sa uplatnia zmierovacie postupy, až kým sa rozpočet neschváli.

Ako funguje Rada

Všetky rokovania a hlasovania Rady o právnych predpisoch sú verejné. Tieto schôdze je možné sledovať naživo prostredníctvom webovej stránky Rady.

Celkovú súdržnosť práce jednotlivých zložení Rady zabezpečuje Rada pre všeobecné záležitosti, ktorá sleduje efektívnu realizáciu opatrení vyplývajúcich zo zasadania Európskej rady. Pomáha jej pri tom Výbor stálych predstaviteľov („Coreper“ – z francúzštiny: „Comité des Représentants Permanents“).

Coreper je zložený zo stálych zástupcov vlád členských štátov v Európskej únii. V Bruseli má každý členský štát EÚ stály tím („stále zastúpenie“), ktorý ho zastupuje a obhajuje jeho vnútroštátne záujmy na úrovni EÚ. Vedúcim každého zastúpenia je veľvyslanec danej krajiny pri EÚ. Títo veľvyslanci sa každý týždeň stretávajú v rámci výboru Coreper. Pomáhajú im mnohé pracovné skupiny zložené z pracovníkov zo správnych orgánov členských štátov.

Ako hlasuje Rada?

Rozhodnutia Rady sa prijímajú hlasovaním. Rozhodnutie si väčšinou vyžaduje kvalifikovanú väčšinu. V niektorých prípadoch však zmluvy stanovujú iný postup, napríklad jednomyselné hlasovanie v oblasti daňového systému. Aby návrh schválila kvalifikovaná väčšina, musí s ním súhlasiť jednak väčšina členských štátov, jednak väčšina obyvateľstva. Kladne hlasovať musí aspoň:

- ▶ 55 % členských štátov, t. j. 16 z 28 krajín,
- ▶ členské štáty, ktoré predstavujú 65 % obyvateľstva EÚ, t. j. zhruba 329 miliónov z 506 miliónov ľudí.

Návrh navyše možno zablokovať, ak aspoň štyri krajiny hlasujú proti, pričom musia zastupovať viac než 35 % obyvateľov.

Týmto pravidlami sa zaručuje, že všetky rozhodnutia Rady majú v celej Európe širokú podporu a zároveň znemožňujú, aby prijímaniu rozhodnutí bránila zanedbateľná menšina. Do novembra 2014 sa používal iný systém, pri ktorom každej krajine prináležal určitý počet hlasov.

POČET OBYVATEĽOV, KTORÝ SA ZOHLADŇUJE PRI HLASOVANÍ V RADE (2014)

Členský štát	Počet obyvateľov (× 1 000)	Percento celkového počtu obyvateľov Únie
Nemecko	80 523,7	15,93
Francúzsko	65 633,2	12,98
Spojené kráľovstvo	63 730,1	12,61
Taliansko	59 685,2	11,81
Španielsko	46 704,3	9,24
Poľsko	38 533,3	7,62
Rumunsko	20 057,5	3,7
Holandsko	16 779,6	3,32
Belgicko	11 161,6	2,21
Grécko	11 062,5	2,9
Česká republika	10 516,1	2,08
Portugalsko	10 487,3	2,07
Maďarsko	9 908,8	1,96
Švédsko	9 555,9	1,89
Rakúsko	8 451,9	1,67
Bulharsko	7 284,6	1,44
Dánsko	5 602,6	1,11
Fínsko	5 426,7	1,07
Slovensko	5 410,8	1,07
Írsko	4 591,1	0,91
Chorvátsko	4 262,1	0,84
Litva	2 971,9	0,59
Slovinsko	2 058,8	0,41
Lotyšsko	2 023,8	0,40
Estónsko	1 324,8	0,26
Cyprus	865,9	0,17
Luxembursko	537,0	0,11
Malta	421,4	0,08
Spolu	505 572,5	100
Počet hlasov požadovaných na kvalifikovanú väčšinu	328 622,1	65 %

Generálny sekretariát Rady

Generálny sekretariát Rady pomáha Európskej rade a jej predsedovi, ako aj Rade a jej rotujúcemu predsedníctvu. Na jeho čele stojí generálny tajomník, ktorého vymenúva Rada.

Euroskupina

Všetky členské štáty patria do hospodárskej a menovej únie (HMÚ), čo znamená, že koordinujú svoju hospodársku politiku a hospodárske rozhodnutia považujú za záležitosť spoločného záujmu všetkých. Nie všetky členské štáty sú však členmi eurozóny a teda neprijali jednotnú menu – euro. Niektoré štáty sa rozhodli v súčasnosti do eurozóny nevstúpiť, zatiaľ čo iné stále pripravujú svoje národné hospodárstva na plnenie kritérií členstva v eurozóne. Členské štáty eurozóny musia úzko spolupracovať a rovnako podliehajú jednotnej menovej politike, ktorú riadi Európska centrálna banka. Preto potrebujú členské štáty eurozóny fórum na diskusie a rozhodovanie o politikách týkajúcich sa eurozóny. Nemôže ním byť Rada pre hospodárske a finančné záležitosti (Ecofin), keďže do nej patria všetky členské štáty.

Riešením je Euroskupina, ktorá je zložená z ministrov hospodárstva a financií členských štátov eurozóny.

Pôsobenie Euroskupiny má za cieľ podporiť hospodársky rast a finančnú stabilitu v eurozóne prostredníctvom koordinácie hospodárskych politik. Keďže iba ECOFIN môže formálne prijímať rozhodnutia o hospodárskych otázkach, Euroskupina sa neformálne schádza deň pred zasadaniami rady ECOFIN, približne raz za mesiac. Nasledujúci deň o dohode, ku ktorej sa dospelo na neformálnom stretnutí Euroskupiny, formálne rozhodnú na zasadaní rady ECOFIN členovia Euroskupiny. Iba ministri rady Ecofin zastupujúcich členské štáty eurozóny môžu hlasovať o otázkach

© Associated Press / Reporters

Nové predpisy EÚ o hospodárskej a finančnej správe pomáhajú ozdraviť a posilniť bankový sektor.

Čo je „posilnená spolupráca“?

Ak chcú niektoré členské štáty užšie spolupracovať v oblastiach politiky, ktoré nepatria do výlučnej právomoci EÚ, ale nevedia dosiahnuť súhlas všetkých ostatných členských štátov, spoluprácu im umožní mechanizmus „posilnenej spolupráce“. Ten umožňuje najmenej deviatim členským štátom používať inštitúcie EÚ na dosiahnutie užšej spolupráce. Boli však stanovené podmienky: táto spolupráca musí podporovať dosahovanie cieľov Únie a musí byť otvorená všetkým ostatným členským štátom, ktoré sa do nej chcú zapojiť.

Tento postup využíva množstvo krajín v oblasti rozvodového práva, čo im umožňuje nájsť spoločné riešenie pre páry z rôznych krajín EÚ, ktoré sa chcú v EÚ rozviesť. Uplatňuje sa tiež pri jednotnom patentovom systéme, ktorý sa uplatňuje vo väčšine – nie však všetkých – členských štátoch EÚ.

týkajúcich sa Euroskupiny. Na schôdzach Euroskupiny sa zúčastňuje aj komisár pre hospodárske a menové záležitosti a euro a prezident Európskej centrálnej banky.

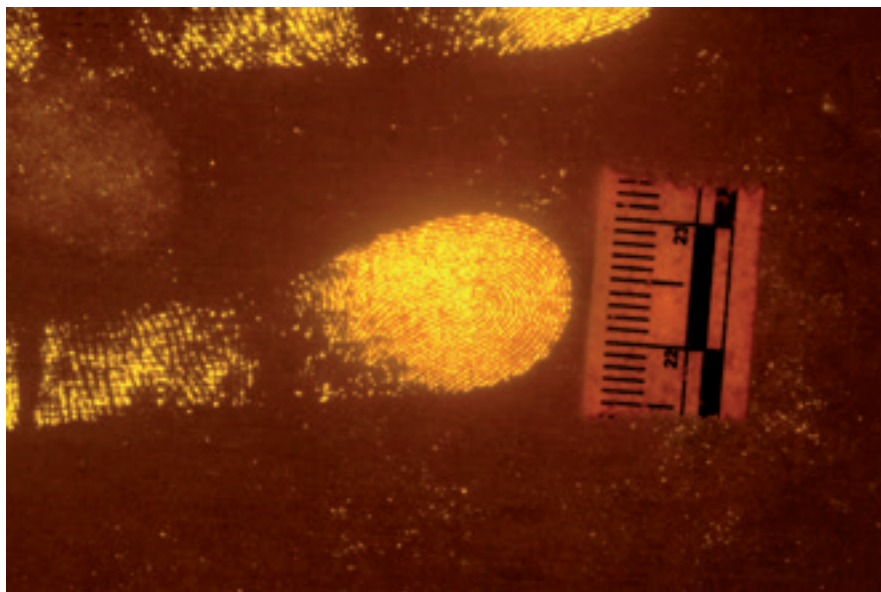
Členovia Euroskupiny si volia svojho predsedu na obdobie dva a pol roka. Generálny sekretariát Rady poskytuje zasadaniam Euroskupiny administratívnu podporu.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

Európska únia postupne rozvíja spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku (SZBP), v rámci ktorej sa v porovnaní s inými oblasťami politiky uplatňujú iné postupy. Spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku vymedzuje a vykonáva Európska rada v spolupráci s Radou. Medzi širšie medzinárodné ciele Únie patrí podpora demokracie, právneho štátu, ľudských práv a slobody, rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a zásad rovnosti a solidarity. Na dosiahnutie týchto cieľov EÚ rozvíja vzťahy a partnerstvá s inými krajinami a organizáciami po celom svete.

Zodpovednosť za SZBP je rozdelená takto:

- Európska rada, ktorej predsedá jej predseda, vymedzuje spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, pričom berie do úvahy strategické záujmy Únie vrátane záležitostí s dôsledkami pre obranu,
- Rada, predovšetkým Rada pre zahraničné veci, následne prijme rozhodnutia potrebné na vymedzenie a vykonávanie SZBP v súlade s usmerneniami

Aktéri presadzovania práva z jednotlivých krajín EÚ musia spolupracovať v záujme boja proti medzinárodnému zločinu.

Európskej rady. Zasadnutiam Rady pre zahraničné veci predsedá vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku,

- vysoký predstaviteľ spolu s členskými štátmi potom realizujú SZBP, pričom zabezpečia, aby bolo jej vykonávanie dôsledné a efektívne. Na tento účel môže vysoký predstaviteľ požiadať o vnútroštátne zdroje a zdroje Únie.

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) plní funkciu ministerstva zahraničných vecí a diplomatickej služby Únie. Vysoký predstaviteľ stojí na čele tejto služby, ktorá je zložená z odborníkov presunutých z Rady, členských štátov a Európskej komisie. EÚ má zastúpenia vo väčšine krajín sveta. Tieto zastúpenia sú zároveň súčasťou ESVČ. V otázkach SZBP úzko spolupracujú s veľvyslanectvami členských štátov EÚ.

Na dôležité otázky týkajúce sa SZBP môže v Rade poukázať ktorýkoľvek členský štát alebo vysoký predstaviteľ konajúci samostatne alebo spoločne s Komisiou. Vzhľadom na často naliehavý charakter niektorých otázok SZBP existujú mechanizmy, ktoré zabezpečujú rýchle prijímanie rozhodnutí. Vo všeobecnosti sa rozhodnutia v tejto oblasti prijímajú jednomyselne.

Okrem uplatňovania SZBP vysoký predstaviteľ tiež reprezentuje zahraničnú a bezpečnostnú politiku Únie v zahraničí, vedie politický dialóg s tretími krajinami a partnermi a vyjadruje pozíciu EÚ na pôde medzinárodných organizácií a stretnutí. Na úrovni hláv štátov a predsedov vlád Úniu zastupuje predseda Európskej rady.

Jedným z aspektov SZBP je bezpečnosť a otázky obrany, v rámci ktorých EÚ vytvára spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku (SBOP). Táto politika má umožniť krajinám EÚ vykonávať operácie krízového riadenia. Ide o humanitárne misie a misie na nastolenie mieru alebo na zachovanie mieru, ktoré môžu mať vojenský alebo civilný charakter. Členské štáty dobrovoľne poskytujú EÚ na tieto operácie časť svojich síl. Robia tak vždy v koordinácii s NATO, ktorého veliteľské štruktúry sa niekedy používajú na plnenie praktických úloh v rámci misií EÚ. Túto činnosť koordinuje viacero stálych orgánov EÚ.

- **Politický a bezpečnostný výbor (PBV)** – monitoruje medzinárodnú situáciu a skúma možnosti reakcie EÚ na krízovú situáciu v zahraničí.
- **Vojenský výbor Európskej únie (VVEÚ)** – pozostáva z veliteľov obrany zo všetkých krajín EÚ, riadi vojenské aktivity EÚ a poskytuje poradenstvo týkajúce sa vojenských záležitostí.
- **Vojenský štáb Európskej únie (EUMS)** – je zložený z vojenských odborníkov, ktorí pracujú v stálom hlavnom vojenskom štábe v Bruseli a pomáhajú VVEÚ.

Európska komisia

Presadzovanie spoločného záujmu

Úloha: výkonná zložka EÚ, ktorá navrhuje právne predpisy, dohliada nad dodržiavaním dohôd a pracuje v prospech Únie

Členovia: kolégium komisárov, jeden z každého členského štátu

Sídlo: Brusel

► <http://ec.europa.eu>

Komisia je politicky nezávislá inštitúcia, ktorá reprezentuje a presadzuje záujmy EÚ ako celku. V mnohých oblastiach je hnacou silou v rámci inštitucionálneho systému EÚ: navrhuje právne predpisy, politiky a programy činnosti a je zodpovedná za realizáciu rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady. Takisto reprezentuje Úniu v zahraničí s výnimkou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky.

Čo je Komisia?

Výraz „Komisia“ sa používa v dvoch významoch. Po prvé, označuje „členov Komisie“, t. j. tím mužov a žien vymenovaných členskými štátmi a Parlamentom na riadenie inštitúcie a prijímanie rozhodnutí. Po druhé, výraz „Komisia“ označuje inštitúciu samotnú a jej pracovníkov.

Členovia Komisie sa neformálne nazývajú „komisári“. Všetci zastávajú politické funkcie a mnohí boli ministrami vlád, ale ako členovia Komisie sú povinní konať v záujme Únie ako celku a neprijímať pokyny národných vlád.

Komisia má niekoľko podpredsedov, z ktorých jeden je zároveň vysokým predstaviteľom Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a má teda slovo v Rade, ako aj v Komisii.

Komisia sa politicky zodpovedá Parlamentu, ktorý má právomoc ju rozpustiť prijatím návrhu na vyslovenie nedôvery. Komisia sa zúčastňuje na všetkých zasadnutiach Parlamentu, kde musí vysvetliť a zdôvodniť svoju politiku. Takisto pravidelne odpovedá na písomné a ústne otázky poslancov Európskeho parlamentu.

© EÚ

Jean-Claude Juncker vedie výkonný orgán EÚ ako predseda Európskej komisie.

Každodennú prácu Komisie vykonávajú administratívni pracovníci, odborníci, prekladatelia, tlmočníci a pracovníci sekretariátu. Pracovníci Komisie sa – podobne ako pracovníci ostatných orgánov EÚ – prijímajú prostredníctvom Európskeho úradu pre výber pracovníkov (EPSO) (<http://europa.eu/epso>). Ide o občanov z každej krajiny EÚ vybraných na základe verejných výberových konaní. Pre Komisiu pracuje približne 33 000 ľudí. Môže sa zdať, že ich je veľa, ale v skutočnosti je ich menej ako pracovníkov zamestnaných vo väčšine magistrátov miest strednej veľkosti v Európe.

Vymenovanie Komisie

Každých päť rokov sa vymenuje nová Komisia, a to do šiestich mesiacov od volieb do Európskeho parlamentu. Postup je takýto:

- ▶ vlády členských štátov navrhnu nového predsedu Komisie, ktorého musí zvoliť Európsky parlament,
- ▶ navrhnutý predseda Komisie si po diskusii s vládami členských štátov vyberie ostatných členov Komisie.

Nový Parlament potom uskutoční pohovory so všetkými navrhovanými členmi a uvedie svoje stanovisko k celému „kolégiu“. V prípade schválenia začína nová Komisia oficiálne pôsobiť.

Čo robí Komisia

Európska Komisia má štyri hlavné úlohy:

1. navrhovať právne predpisy Parlamentu a Rade,
2. riadiť a vykonávať politiku a rozpočet EÚ,
3. presadzovať dodržiavanie európskeho práva (spolu so Súdnym dvorom),
4. reprezentovať Úniu vo svete.

1. NAVRHOVANIE NOVÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

Podľa Zmluvy o EÚ má Komisia „**právo na iniciatívu**“. Inými slovami, len Komisia samotná zodpovedá za vypracovanie návrhov nových právnych noriem EÚ, ktoré predkladá Parlamentu a Rade. Cieľom týchto návrhov musí byť ochrana záujmov Únie a jej občanov, nie konkrétnych štátov alebo odvetví.

Skôr než Komisia podá akýkoľvek návrh, musí si byť vedomá nových situácií a problémov vznikajúcich v Európe, a musí zvážiť, či sú právne normy EÚ najlepším spôsobom, ako ich riešiť. Komisia je preto v stálom styku so širokým okruhom záujmových skupín a dvoma poradnými orgánmi – s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom (zloženým zo zástupcov zamestnávateľov a odborových zväzov) a Výborom pre regióny (zloženým zo zástupcov miestnych a regionálnych orgánov). Zároveň žiada o stanoviská národné parlamenty, vlády a širokú verejnosť.

Komisia navrhuje opatrenia na úrovni EÚ iba vtedy, ak sa domnieva, že problém nemožno riešiť účinnejšie celoštátnym, regionálnym alebo miestnym opatrením. Táto zásada, keď sa záležitosti riešia na najnižšej možnej úrovni, sa nazýva „zásada subsidiarity“.

Ak však Komisia dospeje k záveru, že sú potrebné nové právne predpisy EÚ, potom vypracuje návrh, o ktorom sa domnieva, že bude účinne riešiť daný problém a uspokojí najširší možný okruh záujmov. Komisia sa v snahe správne posúdiť technické detaily radí s odborníkmi, ktorí sú členmi jej rôznych výborov a poradných skupín.

© Langrock/Zenit/Laif/Reporters

Inovácie a výskum sú jedným zo spôsobov, ako dosiahnuť nové pracovné miesta a rast v Európe.

Vytváranie Európskeho výskumného priestoru

Prostredníctvom Generálneho riaditeľstva pre výskum Komisia vytvára politiky EÚ v oblasti výskumu a technického rozvoja a prispieva k medzinárodnej konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Z výskumného programu EÚ Horizont 2020 prúdia do spoločného multidisciplinárneho vedeckého výskumu v celej EÚ desiatky miliárd eur.

2. VYKONÁVANIE POLITIKY A ROZPOČTU EÚ

Komisia je ako exekutívny orgán Európskej únie zodpovedná za riadenie a realizáciu Parlamentom a Radou prijatého rozpočtu, politik a programov EÚ. Väčšinu skutočnej práce a výdavkov realizujú celoštátne a miestne orgány, Komisia však zodpovedá za dohľad nad nimi.

Komisia nakladá s rozpočtom pod dohľadom Dvora audítorov. Cieľom oboch inštitúcií je zabezpečiť dobré finančné hospodárenie. Európsky parlament udelí Komisii absolútórium za plnenie rozpočtu, iba ak je spokojný s výročnou správou Dvora audítorov.

3. PRESADZOVANIE EURÓPSKEHO PRÁVA

Komisia koná ako „strážkyňa zmlúv“. To znamená, že spolu so Súdnym dvorom zodpovedá za zabezpečovanie riadneho uplatňovania právnych predpisov EÚ vo všetkých členských štátoch. Ak Komisia zistí, že ktorákoľvek krajina EÚ neuplatňuje právne predpisy Únie, a teda si neplní svoje právne záväzky, podnikne kroky na nápravu situácie.

V prvom rade začne právny proces, ktorý sa nazýva „konanie vo veci porušenia (právnych predpisov)“. Ten zahŕňa zaslanie oficiálneho listu vláde, v ktorom sa uvádza, prečo sa Komisia domnieva, že tento štát porušuje právne predpisy EÚ, a stanovuje konečný termín zaslania podrobnej odpovede Komisii. Ak sa týmto konaním záležitosť nenapraví, Komisia ju postúpi Súdnemu dvoru, ktorý má právomoc udeliť sankcie. Rozsudky Súdneho dvora sú pre členské štáty a inštitúcie EÚ záväzné.

4. ZASTUPOVANIE EÚ NA MEDZINÁRODNEJ SCÉNE

Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku je podpredsedom Komisie a zodpovedá za vonkajšie vzťahy. V otázkach týkajúcich sa zahraničných vecí a bezpečnosti vysoký predstaviteľ pracuje spoločne s Radou. V ostatných oblastiach vonkajších činností však hrá hlavnú úlohu Komisia – najmä v oblastiach obchodnej politiky a humanitárnej pomoci. V týchto oblastiach Európska komisia vystupuje ako významný hovorca Európskej únie na

Federica Mogherini je šéfku zahraničnej politiky EÚ a koordinuje opatrenia EÚ voči zvyšku sveta.

medzinárodnej scéne. Umožňuje 28 členským štátom jednohlasne hovoriť na medzinárodných fórach, ako je napríklad Svetová obchodná organizácia.

Pomoc tým, ktorí ju potrebujú

Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre humanitárnu pomoc a civilnú ochranu (ECHO) bolo zriadené v roku 1992. Humanitárna činnosť v súčasnosti zohráva významnú úlohu v zahraničných aktivitách Európskej únie – EÚ je v skutočnosti v tejto oblasti hlavným svetovým aktérom.

Každý rok sa pomôže približne 125 miliónom ľudí vďaka humanitárnej pomoci financovanej z EÚ. Táto pomoc sa poskytuje prostredníctvom 200 partnerov, ako sú charitatívne organizácie a agentúry OSN. Pomoc je založená na humanitárnych zásadách nediskriminácie a nestrannosti.

Ako funguje Komisia

Úlohou predsedu Komisie je rozhodnúť, ktorý komisár bude zodpovedať za akú oblasť politiky, a (podľa potreby) preskupovať tieto povinnosti počas funkčného obdobia Komisie. Predseda je tiež oprávnený požiadať komisára o odstúpenie. Tím 28 komisárov (tiež známy pod názvom „kolégium“) zasadá raz týždenne, väčšinou v stredu v Bruseli. Každý bod programu prezentuje komisár zodpovedný za danú oblasť politiky, a potom kolégium prijme o danom bode kolektívne rozhodnutie.

Pracovníci Komisie pôsobia v rámci odborov, ktoré sú známe ako generálne riaditeľstvá (GR) a útvary (napr. právny servis či prekladateľský servis). Každé GR zodpovedá za konkrétnu oblasť politiky – napr. GR pre obchod alebo GR pre hospodársku súťaž – a na jeho čele je generálny riaditeľ, ktorý sa zodpovedá jednému z komisárov.

Sú to GR, ktoré v skutočnosti navrhujú a vypracúvajú legislatívne návrhy Komisie, ale tie sa stávajú oficiálnymi, až keď ich „prijme“ kolégium na svojom týždennom zasadnutí. Postup je zhruba nasledujúci:

Predpokladajme napríklad, že Komisia vidí potrebu právneho predpisu EÚ na zabránenie znečisteniu európskych riek. Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie vypracuje návrh na základe rozsiahlych konzultácií so všetkými zainteresovanými stranami, ako napríklad so zástupcami európskeho priemyslu a poľnohospodárstva, s ministerstvami životného prostredia členských štátov a s environmentálnymi organizáciami. Množstvo návrhov je tiež otvorených na verejnú konzultáciu, čím je jednotlivcom umožnené poskytovať osobné stanovisko alebo sa vyjadrovať v mene organizácie.

Navrhovaný právny predpis sa následne prediskutuje so všetkými príslušnými odbormi Komisie a v prípade potreby sa zmení alebo doplní. Potom ho preskúma právny servis.

Eurostat: zber európskych údajov

Eurostat je štatistický úrad Európskej únie a je súčasťou Komisie. Jeho úlohou je poskytovať EÚ štatistické údaje na európskej úrovni, ktoré umožnia porovnávať krajiny a regióny. Je to jeho hlavná úloha. Demokratické spoločnosti nefungujú správne bez solídnej základne spoľahlivých a objektívnych štatistických údajov.

Štatistické údaje úradu Eurostat môžu poskytnúť odpovede na mnohé otázky: je nezamestnanosť vysoká alebo nízka? Je viac emisií CO₂ v porovnaní s obdobím pred 10 rokmi? Koľko žien pracuje? Ako výkonná je ekonomika vašej krajiny v porovnaní s ekonomikou iného členského štátu EÚ?

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Keď je návrh hotový, generálny tajomník ho zaradí na program ďalšieho zasadania Komisie. Na tomto zasadnutí komisár pre životné prostredie vysvetlí svojim kolegom, prečo sa daný právny predpis navrhuje, a tí o ňom následne budú diskutovať. Ak sa dosiahne zhoda, kolégium návrh prijme a dokument sa zašle Rade a Európskemu parlamentu na posúdenie.

Ak však komisári nedospejú k dohode, predseda ich môže požiadať, aby o návrhu hlasovali. Ak väčšina zahlasuje za, návrh bude prijatý. Potom bude mať podporu všetkých členov Komisie.

Národné parlamenty

Presadzovanie subsidiarity

Úloha: podieľať sa spoločne s európskymi inštitúciami na činnosti Únie

Členovia: poslanci národných parlamentov

Sídlo: vo všetkých členských štátoch EÚ

Inštitúcie EÚ nabádajú národné parlamenty, aby sa viac zapájali do činností Európskej únie. Od roku 2006 Komisia sprostredkúva národným parlamentom všetky nové návrhy právnych predpisov a odpovedá na ich stanoviská. V Lisabonskej zmluve z roku 2009 sa jasne stanovili práva a povinnosti národných parlamentov v rámci EÚ. Národné parlamenty môžu vyjadrovať svoje postoje k návrhom právnych predpisov, ako aj k iným otázkam, ktoré pre nich môžu predstavovať osobitný záujem.

Konanie EÚ musí byť v súlade so zásadou **subsidiarity**. To znamená, že Únia koná iba vtedy, ak bude konanie na úrovni EÚ efektívnejšie ako konanie na vnútroštátnej úrovni. To je splnené v prípadoch, v ktorých má podľa zmlúv EÚ výlučnú právomoc, v ostatných prípadoch je potrebné pri každom novom právnom predpise jeho posúdenie z hľadiska subsidiarity. Na správne uplatňovanie tejto zásady pri rozhodovaní EÚ dozerajú národné parlamenty.

S cieľom umožniť parlamentom kontrolu subsidiarity Komisia zašle návrh právneho predpisu národným parlamentom v rovnakom čase ako zákonodarcovi Únie (t. j. Európskemu parlamentu a Rade).

Ktorýkoľvek národný parlament môže následne poskytnúť **odôvodnené stanovisko**, ak sa domnieva, že daný návrh nie je v súlade so zásadou subsidiarity.

V závislosti od počtu odôvodnených stanovísk vydaných národnými parlamentmi môže Komisia svoj návrh opätovne preskúmať a rozhodnúť, či ho ponechá, upraví alebo stiahne. Tento postup sa nazýva postup žltej a oranžovej karty. V prípade riadneho legislatívneho postupu, ak väčšina národných parlamentov poskytne odôvodnené stanovisko a za predpokladu, že Komisia rozhodne o ponechaní návrhu, bude musieť vysvetliť svoje dôvody, pričom Európsky parlament a Rada následne rozhodnú, či sa v legislatívnom postupe bude alebo nebude pokračovať.

Národné parlamenty sú takisto priamo zapojené do vykonávania právnych predpisov EÚ. Smernice EÚ sú určené členským štátom. Tie ich musia začleniť do vnútroštátneho práva, o ktorom zväčša rozhodujú národné parlamenty. Smernice stanovujú určité konečné výsledky, ktoré sa musia v každom členskom štáte dosiahnuť k určitému dátumu. Vnútroštátne orgány musia zákony prispôsobiť týmto cieľom, ale môžu sa samy rozhodnúť akým spôsobom. Smernice slúžia na zosúladenie jednotlivých vnútroštátnych práv a používajú sa najmä v oblastiach súvisiacich s fungovaním jednotného trhu (napr. bezpečnostné normy pre výrobky).

Súdny dvor

Presadzovanie práva EÚ

Úloha:	vydávať rozsudky v prípadoch, ktoré mu boli predložené
Súdny dvor:	jeden sudca z každého členského štátu EÚ, deväť generálnych advokátov
Všeobecný súd:	jeden sudca z každého členského štátu EÚ
Súd pre verejnú službu:	sedem sudcov
Sídlo:	Luxemburg
► http://curia.europa.eu	

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) zabezpečuje, aby sa právne predpisy EÚ vykladali a uplatňovali v každom členskom štáte rovnako. Inak povedané, aby boli vždy rovnaké pre všetky strany a za každých okolností. Na tento účel Súdny dvor kontroluje zákonnosť činností inštitúcií EÚ, zabezpečuje, aby si členské štáty plnili svoje povinnosti, a na žiadosť vnútroštátnych súdov vykladá právo EÚ.

Má právomoc riešiť právne spory medzi členskými štátmi, inštitúciami EÚ, právnickými a fyzickými osobami. Na to, aby mohol riešiť niekoľko tisíc prípadov, ktoré dostáva, je rozdelený na dva hlavné orgány: Súdny dvor, ktorý sa zaoberá žiadosťami vnútroštátnych súdov o predbežné rozhodnutie, niektorými žalobami o neplatnosť a odvolaniami, a Všeobecný súd, ktorý rozhoduje o všetkých žalobách o neplatnosť podaných fyzickými osobami a právnickými osobami

a o niektorých takýchto žalobách podaných členskými štátmi.

Špecializovaný tribunál, Súd pre verejnú službu, tiež rozhoduje v prípadoch sporov medzi EÚ a jej zamestnancami.

Čo robí Súdny dvor

Súdny dvor vynáša rozhodnutia v prípadoch, ktoré mu boli predložené. Štyrmi najbežnejšími typmi prípadov sú:

1. PREDBEŽNÝ NÁLEZ

Súdy v každom štáte EÚ zodpovedajú za správne uplatňovanie zákonov EÚ v danom štáte. Ak má vnútroštátny súd akúkoľvek pochybnosť týkajúcu sa výkladu a platnosti právneho predpisu EÚ, môže – a niekedy musí – požiadať Súdny dvor o radu. Táto rada

Súdny dvor EÚ prijal viaceré rozhodnutia v prospech letušiek o rovnakom odmeňovaní za prácu a o rovnakých právach.

sa poskytuje vo forme záväzného „predbežného nálezu“. Tento nález predstavuje dôležitý spôsob, akým občania zistia, prostredníctvom svojich vnútroštátnych súdov, do akej miery sa na nich vzťahujú právne predpisy EÚ.

2. KONANIE VO VECI PORUŠENIA PRÁVNÝCH PREDPISOV

Komisia alebo (v určitých zriedkavých prípadoch) členský štát môže začať toto konanie, ak má dôvod domnievať sa, že určitý členský štát si neplní povinnosti podľa právnych predpisov EÚ. Súdny dvor preskúma tvrdenia o porušení a vydá rozsudok. Ak sa porušenie preukáže, žalovaný členský štát musí bez omeškania uskutočniť nápravu, aby sa vyhol pokutám, ktoré mu Súdny dvor môže uložiť.

3. KONANIE O NEPLATNOSTI

Ak sa ktorýkoľvek členský štát, Rada, Komisia alebo (za určitých podmienok) Parlament domnieva, že konkrétny právny predpis EÚ je protiprávny, môže požiadať Súdny dvor, aby ho zrušil. Toto „konanie o neplatnosti“ môžu využiť aj fyzické osoby, ktoré chcú, aby Súdny dvor vyhlásil konkrétny právny predpis za neplatný, lebo má na nich ako fyzickú osobu priamy a negatívny vplyv.

4. KONANIE VO VECI NEČINNOSTI

V zmluve sa vyžaduje, aby Európsky parlament, Rada a Komisia prijímali za určitých okolností určité rozhodnutia. Ak ich neprijmú, členské štáty, ostatné inštitúcie EÚ a (za určitých podmienok) fyzické alebo právnické osoby môžu podať na Súdny dvor sťažnosť, aby sa potvrdilo porušenie takej povinnosti konať.

Ako funguje Súdny dvor

Súdny dvor tvorí 28 sudcov, jeden sudca za každý členský štát, takže je zastúpených všetkých 28 vnútroštátnych právnych systémov EÚ. Súdnemu dvoru pomáha deväť „generálnych advokátov“, ktorí predkladajú odôvodnené stanoviská k prípadom predloženým Súdnemu dvoru. Musia tak konať verejne a nestranne. Sudcovia a generálni advokáti sú buď bývalí členovia najvyšších vnútroštátnych súdov, alebo vysoko kompetentní právnici, na ktorých nestrannosť sa možno spoľahnúť. Vymenúvajú sa na základe spoločnej dohody vlád členských štátov. Každý z nich sa vymenúva na obdobie šiestich rokov. Sudcovia Súdneho dvora volia predsedu na obdobie troch rokov. Súdny dvor môže zasadať v plnom počte ako veľká komora

zložená z 13 sudcov alebo v komorách zložených z piatich alebo troch sudcov v závislosti od zložitosti a dôležitosti prípadu. V takmer 60 % prípadov zasadať komora zložená z piatich sudcov a v približne 25 % komora zložená z troch sudcov.

Všeobecný súd je tiež zložený z 28 sudcov, ktorých vymenúvajú členské štáty na obdobie šiestich rokov. Sudcovia Všeobecného súdu si takisto spomedzi seba volia predsedu na obdobie troch rokov. Tento súd na pojednávaniach zasadať v komorách zložených z troch alebo piatich sudcov (niekedy z jedného sudcu). Približne 80 % prípadov Všeobecného súdu sa prejednáva za prítomnosti troch sudcov. Veľká komora 13 sudcov alebo úplná komora zložená z 28 sudcov môže zasadať, ak je to vzhľadom na zložitost' alebo dôležitosť prípadu opodstatnené.

Všetky prípady sa predkladajú súdnej kancelárii a prideliť sa im konkrétny sudca a generálny advokát. Po predložení nasledujú dva kroky: najprv písomná fáza a potom ústna fáza. V prvej fáze všetky zainteresované strany predložia písomné stanoviská a sudca pridelený k prípadu vypracuje správu zhŕňajúcu tieto stanoviská a právne východiská prípadu. Táto správa sa prediskutuje na všeobecnom zasadaní Súdného dvora, ktorý rozhodne o zložení sudcov, ktorí budú vo veci rozhodovať, a určí, či sú potrebné ústne prednesy. Potom nastáva druhá fáza – verejné vypočúvanie –, počas ktorej právnici predkladajú svoje argumenty sudcom a generálnemu advokátovi, ktorý im môže klásť otázky. Po ústnom vypočúvaní generálny advokát pridelený k prípadu vynesie svoj záver. Sudca po zohľadnení tohto záveru vypracuje návrh rozhodnutia, ktorý sa predloží ostatným sudcom na preskúmanie. Sudcovia sa potom poradia a vynesú rozsudok. Rozsudky Súdného dvora sa vynášajú na základe rozhodnutia väčšiny a oznamujú sa na verejnom vypočúvaní. Vo väčšine prípadov býva text v ten istý deň k dispozícii vo všetkých úradných jazykoch EÚ. Nesúhlasné stanoviská sa nevyjadrujú.

Nie vo všetkých prípadoch sa postupuje podľa tohto štandardného postupu. Pre naliehavé prípady existujú zjednodušené a skrátené postupy, ktoré umožňujú Súdnemu dvoru rozhodnúť približne do troch mesiacov.

Európska centrálna banka

Zabezpečovanie cenovej stability

Úloha: riadiť euro a menovú politiku eurozóny

Členovia: národné centrálné banky štátov eurozóny

Sídlo: Frankfurt nad Mohanom

► <http://ecb.europa.eu>

Mario Draghi je prezidentom
Európskej centrálnej banky
od roku 2011.

© ImageGlobe

Úlohou Európskej centrálnej banky je udržiavať menovú stabilitu v eurozóne prostredníctvom zabezpečenia nízkej a stabilnej inflácie spotrebiteľských cien. Stabilné ceny a nízka cenová inflácia sú dôležité pre trvalo udržateľný hospodársky rast, lebo motivujú podniky, aby investovali a vytvárali nové pracovné miesta, a tým zvyšovali životnú úroveň Európanov. ECB je nezávislá inštitúcia a prijíma rozhodnutia bez toho, aby žiadala pokyny od vlád alebo iných inštitúcií EÚ alebo sa nimi riadila.

Čo robí ECB

ECB bola zriadená v roku 1998, keď sa zaviedlo euro, aby riadila menovú politiku eurozóny. Hlavným cieľom ECB je udržiavať cenovú stabilitu. Tá sa vymedzuje ako miera inflácie spotrebiteľských cien na úrovni necelých 2 % ročne. ECB tiež podporuje zamestnanosť a trvalo udržateľný hospodársky rast v Únii.

Ako ECB riadi cenovú stabilitu?

ECB stanovuje úrokové miery na úvery pre komerčné banky, čím ovplyvňuje cenu a množstvo peňazí v ekonomike, a teda aj mieru inflácie. Napríklad, ak je ponuka peňazí vysoká, miera inflácie spotrebiteľských cien môže rásť, v dôsledku čoho sa tovary a služby stávajú drahšími. Ako reakciu môže ECB zvýšiť náklady na úvery prostredníctvom zvýšenia úrokovej miery na svoje vlastné úvery komerčným bankám, čím sa zníži ponuka peňazí a ceny sa stlačia na nižšiu úroveň. Rovnako, keď je potrebné stimulovať hospodársku činnosť, môže ECB znížiť úrokovú mieru, aby podporila úverovanie a investície.

Pri vykonávaní úverových operácií ECB udržiava a spravuje oficiálne devízové rezervy členských štátov eurozóny. Medzi jej ďalšie úlohy patrí riadenie devízových operácií, podpora efektívnych platobných systémov na účely jednotného trhu, schvaľovanie výroby eurobankoviek v členských štátoch eurozóny a zber príslušných štatistických údajov od národných centrálnych bánk. Prezident ECB reprezentuje banku na príslušných stretnutiach EÚ na vysokej úrovni a na medzinárodných stretnutiach.

Ako funguje ECB

Európska centrálna banka je inštitúcia hospodárskej a menovej únie (HMÚ), do ktorej patria všetky členské štáty EÚ. Vstup do eurozóny a prijatie jednotnej meny, eura, je konečnou fázou HMÚ. Nie všetky členské štáty EÚ sú členmi eurozóny: niektoré stále pripravujú svoje ekonomiky na vstup, na iné sa zas vzťahuje výnimka „opt-out“. ECB stojí v centre európskeho systému centrálnych bánk, ktorý spája ECB a národné centrálné banky všetkých členských štátov EÚ. Organizácia ECB odráža tento stav v troch hlavných skupinách:

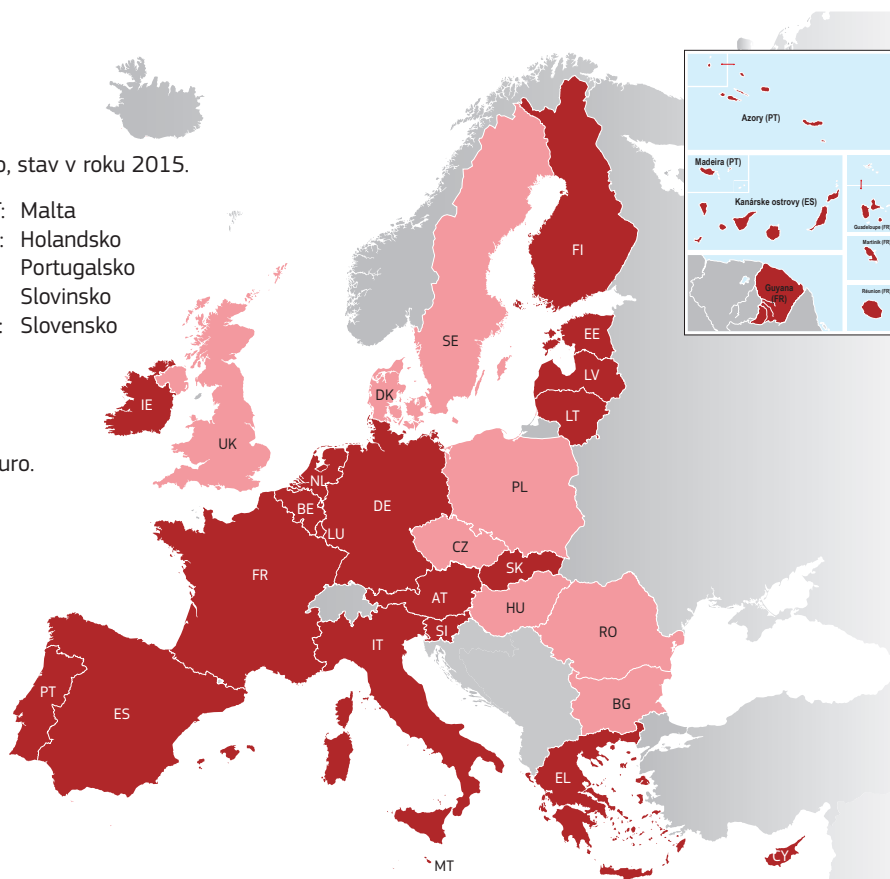
- Generálna rada európskeho systému centrálnych bánk je zložená z guvernérov 28 národných centrálnych bánk, prezidenta a viceprezidenta ECB,
- Výkonná rada ECB sa skladá z prezidenta, viceprezidenta a štyroch ďalších členov, ktorých na základe kvalifikovanej väčšiny vymenovala Európska rada na obdobie ôsmich rokov. Výkonná rada je zodpovedná za vykonávanie menovej politiky, každodenné bankové operácie, prípravu zasadnutí rady guvernérov, ako aj vykonávanie určitých právomocí, ktoré na ňu delegovala rada guvernérov,
- Rada guvernérov ECB sa skladá zo šiestich členov výkonnej rady ECB a guvernérov národných centrálnych bánk 19 štátov eurozóny: spolu tvoria Eurosystem. Rada guvernérov je hlavný rozhodovací orgán ECB a zasadá dvakrát za mesiac. Spravidla na svojom prvom zasadnutí v každom mesiaci rada guvernérov zhodnotí hospodársky a menový vývoj a prijme mesačné rozhodnutia týkajúce sa menovej politiky. Na svojom druhom zasadnutí rada diskutuje najmä o otázkach týkajúcich sa ostatných úloh a zodpovedností ECB.

■ Členské štáty EÚ, ktoré používajú euro, stav v roku 2015.

AT: Rakúsko	FI: Fínsko	MT: Malta
BE: Belgicko	FR: Francúzsko	NL: Holandsko
CY: Cyprus	IE: Írsko	PT: Portugalsko
DE: Nemecko	IT: Taliansko	SI: Slovinsko
EE: Estónsko	LT: Litva	SK: Slovensko
EL: Grécko	LV: Lotyšsko	
ES: Španielsko	LU: Luxembursko	

■ Členské štáty EÚ, ktoré nepoužívajú euro.

BG: Bulharsko	PL: Poľsko
CZ: Česká republika	RO: Rumunsko
DK: Dánsko	SE: Švédsko
HU: Maďarsko	UK: Spojené kráľovstvo

Správa ekonomických záležitostí: úlohy jednotlivých aktérov

Hospodárska a menová únia (HMÚ) je základnou zložkou európskej integrácie a jej súčasťou sú všetky členské štáty EÚ. Fiškálna politika (dane a výdavky) zostáva v rukách jednotlivých národných vlád takisto ako politika práce a sociálnych vecí. Na efektívne fungovanie HMÚ je však dôležitá koordinácia zdravých verejných financií a štrukturálnych politík. Zodpovednosti sú rozdelené medzi členské štáty a inštitúcie EÚ takto:

- ▶ **Európska rada** určuje hlavné smerovanie politiky,
- ▶ **Rada** koordinuje tvorbu hospodárskej politiky EÚ a prijíma rozhodnutia, ktoré môžu byť záväzné pre jednotlivé krajiny EÚ,
- ▶ **Členské štáty EÚ** stanovujú svoj vnútroštátny rozpočet v rámci dohodnutých limitov týkajúcich sa deficitu a dlhu a rozhodujú o svojich štrukturálnych politikách v oblasti práce, dôchodkov, sociálnych vecí a trhov,
- ▶ **Členské štáty eurozóny** koordinujú politiky spoločného záujmu pre eurozónu na úrovni hláv štátov a predsedov vlád na „samitoch eurozóny“ a na úrovni ministrov financií v „Euroskupine“,
- ▶ **Európska centrálna banka** určuje menovú politiku eurozóny, pričom jej hlavným cieľom je cenová stabilita,
- ▶ **Európska komisia** monitoruje činnosti členských štátov EÚ a vydáva politické odporúčania,
- ▶ **Európsky parlament** sa spolu s Radou delí o úlohu tvorby právnych predpisov a vykonáva demokratický dohľad nad procesom riadenia hospodárstva,
- ▶ **Európsky mechanizmus pre stabilitu** je finančný orgán pod správou krajín eurozóny a jeho cieľom je poskytovať pomoc krajinám eurozóny, ktoré sa nachádzajú vo vážnych finančných ťažkostiach, prípadne im takéto ťažkosti hrozia. V období rokov 2011 až 2013 sa vďaka tomuto „ochrannému valu“ piatim krajinám eurozóny podarilo prekonať celosvetovú hospodársku krízu.

Dohľad nad bankami

V reakcii na hospodársku krízu ECB v súčasnosti dohliada aj nad tým, aby banky fungovali bezpečne a spoľahlivo. Medzi hlavnými príčinami krízy totiž boli nedostatky niektorých veľkých bánk a rozdiely v pravidlách a mechanizmoch kontroly v jednotlivých krajinách. Nové bankové pravidlá EÚ ukladajú bankám prísnejšie podmienky, najmä pokiaľ ide o objem rezerv, ktorými musia disponovať. Najväčšie úverové inštitúcie priamo kontroluje ECB v rámci jednotného mechanizmu dohľadu, zatiaľ čo na tie menšie dohliadajú národné dozorné orgány, a to tiež podľa spoločných pravidiel. Mechanizmus sa vzťahuje na všetky krajiny eurozóny. Ostatné krajiny EÚ sa môžu rozhodnúť, či sa mu podriadia.

Európsky dvor audítorov

Podpora zlepšovania finančného hospodárenia EÚ

Úloha: kontrolovať, či sa finančné prostriedky EÚ správne vyberajú a používajú a pomáhať zlepšovať finančné hospodárenie EÚ

Členovia: jeden z každého členského štátu EÚ

Sídlo: Luxemburg

► <http://eca.europa.eu>

Európsky dvor audítorov je nezávislá externá kontrolná inštitúcia Európskej únie. Kontroluje, či Únia riadne získala svoje príjmy, či jej výdavky vznikli zákonným a oprávneným spôsobom a či bolo jej finančné hospodárenie vhodné. Svoje úlohy vykonáva nezávisle od ostatných inštitúcií EÚ a vlád. Prispieva tak k zlepšovaniu hospodárenia s finančnými prostriedkami Európskej únie v záujme jej občanov.

Čo robí Európsky dvor audítorov

Hlavnou úlohou Európskeho dvora audítorov je kontrolovať, či sa správne spravuje rozpočet EÚ – inými slovami, či sú príjmy a výdavky EÚ zákonné a oprávnené a či je finančné hospodárenie vhodné. Táto práca pomáha zabezpečiť účinné a efektívne spravovanie EÚ. Na plnenie svojich úloh Dvor audítorov vykonáva podrobné audity príjmov alebo výdavkov EÚ na všetkých úrovniach spravovania finančných prostriedkov EÚ. Vykonáva kontroly na mieste v organizáciách, ktoré spravujú finančné prostriedky, alebo u príjemcov týchto prostriedkov, a to v členských štátoch EÚ, ako aj v iných

krajinách. Svoje zistenia uverejňuje vo výročných a mimoriadnych správach, ktoré upozorňujú Komisiu a členské štáty na zistené chyby a nedostatky a uvádzajú odporúčania na zlepšenie.

Ďalšou dôležitou funkciou Európskeho dvora audítorov je pomáhať rozpočtovému orgánu (Európskemu parlamentu a Rade) poskytovaním výročnej správy o plnení rozpočtu EÚ za predchádzajúci finančný rok. Zistenia a závery Dvora audítorov v tejto správe hrajú dôležitú úlohu pri rozhodnutí Parlamentu o udelení absolútoría za spravovanie rozpočtu Komisiou.

Európsky dvor audítorov tiež na žiadosť iných inštitúcií EÚ poskytuje stanovisko k novým alebo revidovaným právnym predpisom EÚ, ktoré majú vplyv na financie. Z vlastnej iniciatívy môže takisto vydávať stanoviská k iným otázkam.

Ušné štítky na kravách pomáhajú audítorom EÚ sledovať, na aký účel sa vynakladajú prostriedky EÚ.

Ako funguje Európsky dvor audítorov

Európsky dvor audítorov pôsobí ako kolektívny orgán zložený z 28 členov, po jednom z každého členského štátu EÚ. Členov vymenúva Rada po konzultácii s Európskym parlamentom na obnoviteľné obdobie šiestich rokov. Vyberajú sa na základe schopností a nezávislosti a pre Dvor audítorov pracujú na plný úväzok. Členovia si spomedzi seba volia predsedu na obdobie troch rokov.

Na to, aby bol Dvor audítorov efektívny, musí – ako každá najvyššia kontrolná inštitúcia – zostať nezávislý od inštitúcií a orgánov, ktoré kontroluje. Dvor audítorov môže slobodne: vyberať predmety auditu, konkrétny účel a prístup, ktorý pri ňom uplatní, rozhodnúť, ako a kedy predloží výsledky svojich vybraných auditov, a rozhodovať o zverejnení svojich správ a stanovísk. To sú hlavné prvky nezávislosti.

Európsky dvor audítorov je rozdelený na komory. Tie pripravujú správy a stanoviská, ktoré má Dvor audítorov

priať. Komorám pomáhajú kvalifikovaní pracovníci zo všetkých členských štátov. Audítori často vykonávajú audit v ostatných inštitúciách EÚ, členských štátoch a iných krajinách, ktoré sú príjemcami pomoci. Dvor audítorov takisto úzko spolupracuje s najvyššími kontrolnými inštitúciami v členských štátoch. Práca Dvora audítorov sa týka v prvom rade rozpočtu EÚ, za ktorý nesie celkovú zodpovednosť Komisia, v praxi sa však o spravovanie viac ako 80 % výdavkov delí s vnútroštátnymi orgánmi.

Európsky dvor audítorov nemá žiadnu súdnu právomoc, ale prostredníctvom svojej práce upozorňuje na nezrovnalosti, nedostatky a prípady podozrenia z podvodu inštitúcie EÚ, ktoré sú zodpovedné za podniknutie príslušných krokov, vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF). Od svojho vzniku v roku 1977 Dvor audítorov prostredníctvom svojich správ a stanovísk významne ovplyvňuje finančné hospodárenie s rozpočtom EÚ. Plní si tak svoju úlohu nezávislého strážcu finančných záujmov občanov Únie.

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Hlas občianskej spoločnosti

Úloha: reprezentovať organizovanú občiansku spoločnosť

Členovia: 353 zo všetkých členských štátov EÚ

Sídlo: Brusel

► <http://www.eesc.europa.eu>

Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) je poradný orgán Európskej únie. Ide o jedinečné fórum na konzultácie, dialóg a hľadanie konsenzu medzi zástupcami všetkých domén „organizovanej občianskej spoločnosti“ vrátane zamestnávateľov, odborov, profesionálnych a komunitných združení, mládežníckych organizácií či spolkov žien, spotrebiteľov alebo environmentálnych aktivistov a mnohých iných subjektov. Na členov EHSV sa nevzťahujú nijaké príkazy a pracujú vo všeobecnom záujme Únie. EHSV je teda mostom medzi inštitúciami EÚ a jej občanmi. Presadzuje spoločnosť s vyššou účasťou občanov na správe, teda demokratickejšiu spoločnosť v Európskej únii..

Čo robí EHSV

Výbor plní tri kľúčové úlohy:

- radí Európskemu parlamentu, Rade a Európskej komisii,
- zaisťuje, aby si v Bruseli vypočuli aj stanoviská organizácií občianskej spoločnosti a aby si tieto subjekty viac uvedomovali, aký vplyv majú právne predpisy EÚ na život jej občanov,
- podporuje a posilňuje organizovanú občiansku spoločnosť v EÚ aj za jej hranicami.

Európsky parlament, Rada alebo Komisia sa radia s výborom v mnohých oblastiach, ktoré stanovujú zmluvy. Okrem povinných konzultácií môže výbor vydávať stanoviská z vlastnej iniciatívy v prípadoch, v ktorých považuje takéto konanie za dôležité na obranu záujmov občianskej spoločnosti. Vydáva aj prieskumné stanoviská na žiadosť zákonodarcov EÚ, keď chcú poznať názory občianskej spoločnosti, a vydáva informačné správy o aktuálnych otázkach. EHSV ročne

vydáva približne 170 stanovísk, z ktorých zhruba 15 % vydáva z vlastnej iniciatívy.

Ako funguje EHSV

EHSV tvorí 353 členov z 28 členských štátov EÚ. Pochádzajú zo všetkých spoločenských a odborných oblastí a majú široký vedomostný a skúsenostný záber. Menuje ich Rada na obdobie piatich rokov na základe návrhu členských štátov, ale pre EHSV pracujú nezávisle v záujme všetkých občanov EÚ. V Bruseli nepôsobia celý čas: väčšina z nich súčasne pracuje v domovskej krajine, vďaka čomu si udržiavajú kontakt so svojimi krajanmi.

Členovia výboru sa interne organizujú do troch skupín, ktoré reprezentujú zamestnávateľov, pracovníkov a rôzne záujmy. Cieľom je dospieť medzi týmito skupinami ku konsenzu, aby názory EHSV pravdivo odzrkadľovali hospodárske a sociálne záujmy občanov EÚ. EHSV si volí svojho predsedu a dvoch podpredsedov na obdobie dva a pol roka. Členovia EHSV sa stretávajú deväťkrát ročne na plenárnych zasadaniach v Bruseli, na ktorých schvaľujú stanoviská hlasovaním na základe jednoduchej väčšiny. Prípravu na tieto plenárne zasadania uskutočňuje šesť tematických sekcií na čele s členmi výboru a s podporou generálneho sekretariátu výboru so sídlom v Bruseli. Tematické sekcie a komisie sú:

- odborná sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť (ECO),
- odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu (INT),
- odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť (TEN),

Plánovanie dodávok energie je predmetom záujmu všetkých Európanov – ako aj organizácií občianskej spoločnosti v Hospodárskom a sociálnom výbore.

- ▶ odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo (SOC),
- ▶ odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie (NAT),
- ▶ odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy (REX),
- ▶ poradná komisia pre priemyselné zmeny (CCMI).

EHSV sleduje napredovanie dlhodobých stratégií EÚ prostredníctvom tzv. stredísk monitorovania a riadiaceho výboru, ktoré monitorujú ich vykonávanie a vplyv v praxi. Jednotlivé strediská sa zaoberajú udržateľným rozvojom, trhom práce, jednotným trhom a stratégiou pre rast „Európa 2020“.

Vzťahy s hospodárskymi a sociálnymi radami

EHSV udržiava pravidelné kontakty s regionálnymi a národnými hospodárskymi a sociálnymi radami v rámci celej Európskej únie. Tieto kontakty sa týkajú predovšetkým výmeny informácií a spoločných diskusií o konkrétnych otázkach, ktoré sa konajú každý rok.

Výbor regiónov

Hlas miestnej samosprávy

Úloha: reprezentovať európske mestá a regióny

Členovia: 353 zo všetkých členských štátov EÚ

Sídlo: Brusel

► <http://www.cor.europa.eu>

Výbor regiónov je poradný orgán zložený zo zástupcov európskych orgánov na regionálnej a miestnej úrovni. Zastupuje hlas európskych regiónov pri tvorbe politiky EÚ a dohliada na rešpektovanie regionálnej a miestnej identity, právomocí a potrieb. Rada a Komisia sa s výborom musia poradiť v otázkach týkajúcich sa miestnej a regionálnej samosprávy, ako je regionálna politika, životné prostredie, vzdelávanie a doprava.

Čo robí Výbor regiónov

Keďže približne tri štvrtiny právnych predpisov EÚ sa vykonávajú na miestnej a regionálnej úrovni, je logické, aby mali pri tvorbe nových právnych predpisov EÚ slovo aj miestni a regionálni zástupcovia. Výbor prostredníctvom zapojenia zvolených miestnych zástupcov, ktorí majú k občanom Európy a ich záujmom azda najbližšie, pôsobí v prospech demokratickejšej a zodpovednejšej EÚ.

Komisia a Európsky parlament sa musia s výborom radiť v otázkach týkajúcich sa legislatívnych návrhov v oblastiach politiky, ktoré majú priamy vplyv na miestne a regionálne orgány, ako sú napríklad civilná ochrana, zmena klímy a energetika. Keď výbor dostane legislatívny návrh, členovia o ňom diskutujú na plenárnom zasadnutí, prijímú ho väčšinovým hlasovaním a vydajú stanovisko. Je dôležité poznamenať, že Komisia ani Parlament sa radou výboru nemusia riadiť, musia sa však s výborom poradiť. Ak sa v legislatívnom procese opomenula príslušná povinná konzultácia, Výbor regiónov má právo predložiť záležitosť Súdnemu dvoru. Výbor môže tiež z vlastnej iniciatívy poskytovať stanoviská k aktuálnym otázkam.

Ako funguje Výbor regiónov

Členovia výboru sú zvolení obecní alebo regionálni politici, ktorí v EÚ zastupujú celý rad činností miestnej a regionálnej samosprávy. Môžu to byť regionálni predsedovia, regionálni poslanci, poslanci mestského zastupiteľstva alebo primátori veľkých miest. Všetci musia vo svojej domovskej krajine zastávať politický úrad. Nominujú ich vlády EÚ, ale politicky pracujú úplne nezávisle. Rada ich vymenúva na štyri roky a je možné ich vymenovať opätovne. Výbor zo svojich členov vymenuje predsedu na obdobie dva a pol roka.

Členovia výboru žijú a pracujú vo svojom domovskom regióne. Päťkrát ročne sa schádzajú v Bruseli na plenárnych zasadnutiach, počas ktorých sa vymedzuje všeobecná politika a prijímajú sa stanoviská. Plenárne zasadnutia pripravuje šesť odborných komisií zložených z členov výboru, ktoré sa zameriavajú na rôzne oblasti politiky:

- komisia pre politiku územnej súdržnosti (COTER),
- komisia pre hospodársku a sociálnu politiku (ECOS),
- komisia pre trvalo udržateľný rozvoj (DEVE),
- komisia pre vzdelávanie, mládež a výskum (EDUC),
- komisia pre životné prostredie, klimatické zmeny a energetiku (ENVE),
- komisia pre občianstvo, riadenie, inštitucionálne a vonkajšie záležitosti (CIVEX),
- komisia pre prírodné zdroje (NAT).

Členovia Výboru regiónov sa tiež zoskupujú do národných delegácií, jednej z každého členského štátu. Existujú aj medziregionálne skupiny, ktoré podporujú cezhraničnú spoluprácu. Okrem toho v ňom existujú štyri politické skupiny.

Európsky ombudsman

Vyšetrovanie vašich sťažností

Úloha: vyšetrovať nesprávny úradný postup

Sídlo: Štrasburg

► <http://www.ombudsman.europa.eu>

Európsky ombudsman skúma opodstatnenosť sťažností v prípadoch zlej alebo nerealizovanej správy (nesprávneho úradného postupu) inštitúcií EÚ. Ombudsman prijíma a prešetruje sťažnosti od občanov, obyvateľov, podnikov a inštitúcií EÚ.

Čo robí ombudsman

Ombudsmana volí Európsky parlament na obnoviteľné obdobie piatich rokov. Prijímaním a prešetrovaním sťažností ombudsman pomáha odhaľovať nesprávny úradný postup európskych inštitúcií a ostatných orgánov EÚ – inými slovami, prípady, v ktorých inštitúcia EÚ nevykonala to, čo mala vykonať, alebo to vykonala nesprávne, alebo robí niečo, čo by robiť nemala. Medzi nedostatky v správe patrí:

- nepoctivosť,
- diskriminácia,
- zneužitie právomoci,
- neposkytnutie alebo odmietnutie poskytnutia informácií,
- zbytočné prietahy,
- nesprávne postupy.

Každý občan alebo obyvateľ členského štátu, ako aj združenie alebo podnik EÚ, môže ombudsmanovi predložiť sťažnosť. Ombudsman sa zaoberá iba inštitúciami a orgánmi EÚ, nie sťažnosťami na celoštátne, regionálne alebo miestne samosprávne orgány a inštitúcie. Pracuje úplne nezávisle a nestranne a nevyžaduje ani neprijíma pokyny od žiadnej vlády, ani organizácie.

Na vyriešenie problému ombudsmanovi často stačí, aby jednoducho informoval príslušnú inštitúciu o sťažnosti. Ak sa prípad uspokojivo neobjasní počas jeho vyšetrovania, ombudsman sa podľa možnosti pokúsi nájsť zmierovacie riešenie, ktorým sa napravi prípad nesprávneho úradného postupu a uspokojí sa sťažovateľ. Ak sa to nepodari, ombudsman môže uviesť odporúčania na riešenie prípadu. Ak príslušná inštitúcia neprijme jeho odporúčania, môže Európskemu parlamentu predložiť osobitnú správu.

Na webovej stránke ombudsmana je k dispozícii praktická príručka, ako podávať sťažnosti.

© ImageGlobe

Emily O'Reilly vo svojej funkcii ombudsmana ombudsmanky preskúmava sťažnosti na nedostatočný alebo nerealizovaný úradný postup v systéme EÚ.

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov

Ochrana vášho súkromia

Úloha: chrániť osobné údaje občanov spracúvané inštitúciami a orgánmi EÚ

Sídlo: Brusel

► <http://www.edps.europa.eu>

V rámci svojej činnosti môžu európske inštitúcie uchovávať a spracúvať osobné informácie o občanoch a obyvateľoch EÚ v elektronickej, písomnej alebo vizuálnej podobe. Úlohou európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (EDPS) je chrániť tieto osobné údaje a súkromie ľudí a šíriť dobrú prax v tejto oblasti medzi inštitúciami a orgánmi EÚ.

Čo robí Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov

Na používanie osobných údajov občanov, ako sú mená, adresy, zdravotné údaje alebo pracovná kariéra, inštitúciami EÚ sa vzťahujú prísne európske pravidlá, pričom ochrana takýchto informácií patrí medzi základné práva. Každá inštitúcia EÚ má úradníka pre ochranu údajov, ktorý zabezpečuje dodržiavanie určitých povinností – napríklad aby mohli byť údaje spracované iba na konkrétne a oprávnené účely. Okrem toho má osoba, ktorej údaje sa spracúvajú, určité vynútiteľné práva, ako je právo na opravu údajov. Úlohou EDPS je dohliadať na činnosti a systémy inštitúcií EÚ súvisiace s ochranou údajov a zabezpečiť, aby boli v súlade s dobrou praxou. EDPS tiež vybavuje sťažnosti a vedie vyšetrovania. Medzi ďalšie úlohy patrí:

- monitorovanie správy EÚ v oblasti spracovania osobných údajov,
- poskytovanie poradenstva v oblasti politiky a právnych predpisov, ktoré majú vplyv na súkromie,
- spolupráca s podobnými orgánmi v členských štátoch s cieľom zabezpečiť celistvú ochranu údajov.

Ako funguje EDPS

Na účely každodennej činnosti sa EDPS delí na dva útvary. Útvar pre dohľad a presadzovanie posudzuje dodržiavanie ochrany údajov inštitúciami a orgánmi EÚ. Útvar pre politiku a konzultácie radí zákonodarnému orgánu EÚ v otázkach ochrany údajov v celom rade oblastí politiky a pri návrhoch nových právnych predpisov. EDPS takisto sleduje nové technológie, ktoré môžu mať vplyv na ochranu údajov.

Každý, kto sa domnieva, že boli porušené jeho práva, keď inštitúcia alebo orgán EÚ spracoval údaje, ktoré sa ho týkali, sa môže sťažovať európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov. Sťažnosť sa musí podať prostredníctvom formulára sťažnosti, ktorý je k dispozícii na webovej stránke EDPS.

Európska investičná banka

Investovanie do budúcnosti

- Úloha:** poskytovanie dlhodobých finančných prostriedkov na investície do projektov súvisiacich s EÚ
- Akcionári:** členské štáty EÚ
- Správna rada:** jeden člen z každého členského štátu Európskej únie a jeden z Európskej komisie
- Sídlo:** Luxemburg
- <http://www.eib.org>

Európska investičná banka (EIB) je bankou Európskej únie. Vlastnia ju členské štáty a jej úlohou je požívať peniaze na investície, ktoré podporujú ciele Únie, napríklad v oblasti energetických a dopravných sietí, environmentálnej udržateľnosti a inovácií. EIB sa zameriava na zvyšovanie počtu pracovných miest a potenciálu rastu v Európe, podporu činnosti v oblasti klímy a podporu politiky EÚ v zahraničí.

Čo robí EIB

EIB je najväčším mnohostranným poskytovateľom a príjemcom úverov, ktorý poskytuje finančné prostriedky a odborné znalosti na účely kvalitných a udržateľných investičných projektov, najmä v rámci EÚ. Most Viaduc de Millau a linky TGV vo Francúzsku, ochrana proti povodňam v Benátkach, veterné farmy v Spojenom kráľovstve, Öresundský most v Škandinávii, aténske metro, vyčistenie Baltského mora, to je len niekoľko z tisícov projektov, ktoré v priebehu rokov financovala EIB.

EIB nepoužíva peniaze z rozpočtu EÚ. Namiesto toho sa financuje sama prostredníctvom vydávania dlhopisov na svetových finančných trhoch. EIB v roku 2013 poskytla úvery vo výške 79 miliárd eur na 400 veľkých projektov vo viac než 60 krajinách – 69 miliárd eur v členských štátoch EÚ a 10 miliárd mimo EÚ so zameraním sa na predstupové krajiny, južných a východných susedov Európy, africké, karibské a tichomorské štáty, ako aj Latinskú Ameriku a Áziu.

EIB má úverový rating AAA. EIB zvyčajne poskytuje úvery na financovanie až do výšky 50 % projektových nákladov. Riadi spolufinancovanie z iných zdrojov, pričom sama pôsobí ako katalyzátor. Pri úveroch nad 25 miliónov eur EIB poskytuje financie priamo orgánom verejného a súkromného sektora, ako sú vlády a podniky. Pri menších úveroch EIB sprístupní úverové linky komerčným bankám a iným finančným inštitúciám, ktoré ďalej požíčujú finančné prostriedky EIB malým a stredným podnikom alebo na menšie projekty vypožičavateľov vo verejnom sektore.

V rámci EÚ má pri svojich úverových činnostiach EIB tieto priority:

- inovácie a zručnosti,
- prístup menších podnikov k financovaniu,
- opatrenia v oblasti zmeny klímy,
- transeurópske dopravné, energetické a informačné siete.

© ImageGlobe

Výstavba nových železničných tratí je jedným z projektov, ktoré môžu mať prospech z pôžičiek od Európskej investičnej banky.

Ako funguje EIB

EIB je autonómna inštitúcia, ktorá robí vlastné rozhodnutia o prijímaných a poskytovaných úveroch na základe výhodnosti každého projektu a príležitostí dostupných na finančných trhoch. Banka spolupracuje s ostatnými inštitúciami EÚ, najmä s Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou ministrov.

Rozhodnutia EIB prijímajú tieto orgány:

- ▶ Rada guvernérov je zložená z ministrov (zvyčajne ministrov financií) všetkých členských štátov. Určuje všeobecnú úverovú politiku banky,
- ▶ Správna rada na čele s prezidentom banky sa skladá z 29 členov, pričom 28 členov vymenúvajú členské štáty a jedného člena vymenúva Európska komisia. Správna rada schvaľuje operácie poskytovania a prijímania úverov,
- ▶ Predstavenstvo je výkonný orgán banky na plný pracovný úväzok. Rieši každodenné záležitosti EIB.

Európsky investičný fond

EIB je majoritným akcionárom Európskeho investičného fondu (EIF), ktorý financuje investície do malých a stredných podnikov (MSP). Tie tvoria 99 % podnikov EÚ a zamestnávajú vyše 100 miliónov Európanov. MSP majú často problémy získať finančné prostriedky, ktoré potrebujú na investície a rast. Platí to najmä pre začínajúce a malé spoločnosti s inovatívnymi výrobkami alebo službami – presne tie MSP, ktoré chce EÚ podporovať. EIF uspokojuje tieto potreby pomocou nástrojov rizikového kapitálu a rizikového financovania (do výšky niekoľko miliárd eur ročne), ktoré sa sčasti poskytujú v partnerstve s Európskou komisiou, komerčnými bankami a inými úverovými inštitúciami.

<http://www.eif.org>

Agentúry EÚ

Existuje množstvo špecializovaných agentúr Európskej únie, ktoré poskytujú informácie alebo poradenstvo inštitúciám, členským štátom a občanom EÚ. Každá z týchto agentúr má osobitnú technickú, vedeckú alebo riadiacu úlohu. Agentúry EÚ možno zoskupiť do niekoľkých kategórií.

Decentralizované agentúry

Agentúry sú orgány, ktoré sa riadia európskym verejným právom, ale odlišujú sa od inštitúcií EÚ (Rady, Parlamentu, Komisie atď.) a sú samostatnou právnickou osobou. Majú kancelárie v rôznych mestách po celej Európe, preto sa často označujú ako „decentralizované“. Môžu sa zaoberať úlohami, ktoré majú právnický alebo vedecký charakter. Príkladom takejto agentúry je Úrad pre odrody rastlín v Angers vo Francúzsku, ktorý stanovuje práva týkajúce sa nových rastlinných odrôd, alebo Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť v portugalskom Lisabone, ktoré analyzuje a šíri informácie o drogách a drogovej závislosti.

Tri dozorné orgány pomáhajú finančným inštitúciám presadzovať predpisy a tým udržiavať stabilitu európskeho finančného systému. Sú to Európsky orgán pre bankovníctvo, Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov a Európsky orgán pre cenné papiere a trhy.

Ďalšie agentúry podporujú spoluprácu členských štátov EÚ v oblasti boja proti organizovanému medzinárodnému zločinu. Príkladom je Europol so sídlom v holandskom Haagu, ktorý poskytuje priestor na spoluprácu pracovníkom orgánov činných v trestnom konaní zo všetkých štátov EÚ. Navzájom si pomáhajú pri zisťovaní a sledovaní najnebezpečnejších kriminálnych a teroristických sietí v Európe.

Tri agentúry vykonávajú veľmi osobitné úlohy v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky Európskej únie. Takouto agentúrou je Satelitné stredisko Európskej únie v meste Torrejón de Ardoz v Španielsku. Využíva informácie zo satelitov na pozorovanie Zeme s cieľom pomôcť EÚ pri rozhodovaní v zahraničných a bezpečnostných otázkach.

Agentúry a orgány Euratomu

Tieto orgány pôsobia v rámci Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) s cieľom koordinovať výskum v štátoch EÚ na mierové využitie jadrovej energie a zaisťovať dostatočné a zároveň bezpečné zásoby jadrovej energie.

Výkonné agentúry

Výkonné agentúry zabezpečujú praktické riadenie programov EÚ, napríklad vybavovanie žiadostí o granty z rozpočtu EÚ. Zriaďujú sa na pevne stanovené

Bezpečnosť našich potravín musí podliehať kontrole v celej Európe – koordinácia tejto činnosti je typickou úlohou agentúry EÚ.

obdobie a musia sa nachádzať na tom istom mieste ako Európska komisia, teda v Bruseli alebo v Luxemburgu. Príkladom je Európska rada pre výskum, ktorá financuje základný výskum skupín vedcov v EÚ.

Agentúra Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť (ENISA)

Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)

Agentúra pre európsky GNSS (GSA)

Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER)

Eurojust

Európska agentúra na kontrolu rybného hospodárstva (EFCA)

Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA)

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA)

Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA)

Európska agentúra pre lieky (EMA)

Európska agentúra pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (Frontex)

Európska environmentálna agentúra (EEA)

Európska chemická agentúra (ECHA)

Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (ETF)

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound)

Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA)

Európska obranná agentúra (EDA)

Európska policajná akadémia (CEPOL)

Európska železničná agentúra (ERA)

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC)

Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA)

Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop)

Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT)

Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE)

Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA)

Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA)

Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA)

Európsky policajný úrad (Europol)

Európsky podporný úrad pre azyl (EASO)

Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA)

Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné štúdie (EUISS)

Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (SRB)

Orgán európskych regulátorov pre elektronické regulácie (BEREC)

Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (CdT)

Satelitné stredisko Európskej únie (EUSC)

Spoločný podnik Fusion for Energy

Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM)

Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO)

Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum (ERCEA)

Výkonná agentúra pre spotrebiteľov, zdravie a potraviny (Chafea)

Výkonná agentúra pre vzdelávanie, audiovizuálny sektor a kultúru (EACEA)

Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky (EASME)

Výkonná agentúra pre inovácie a siete (INEA)

Výkonná agentúra pre výskum (REA)

Zásobovacia agentúra Euratomu (ESA)

Informácie o všetkých agentúrach EÚ sú k dispozícii na stránke:

► europa.eu/agencies/index_sk.htm.

Spojte sa s EÚ

■ ONLINE

Informácie vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie sú dostupné na webovej stránke: **europa.eu**

■ OSOBNÉ

V celej Európe sa nachádzajú stovky miestnych informačných centier EÚ. Adresu centra najbližšieho k vám nájdete na tejto webovej stránke: **europedirect.europa.eu**

■ TELEFONICKY ALEBO E-MAILOM

Europe Direct je služba, ktorá odpovedá na vaše otázky o Európskej únii. Túto službu môžete využívať bezplatne na telefónnom čísle: **00 800 6 7 8 9 10 11** (niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00800 alebo tieto hovory fakturujú), alebo na spoplatnenom telefónnom čísle z krajín mimo EÚ: **+32 22999696**. Môžete tiež zaslať e-mail prostredníctvom: **europedirect.europa.eu**

■ PREČÍTAJTE SI O EURÓPE

Od publikácií o EÚ vás delí len jedno kliknutie – nájdete ich na internetovej stránke EU Bookshop: **bookshop.europa.eu**

Informácie a publikácie o Európskej únii môžete získať na nasledujúcich miestach:

EURÓPSKA KOMISIA

Zastúpenie na Slovensku
Palisády 29
811 06 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 254431718
e-mail: comm-rep-sk@ec.europa.eu

EURÓPSKY PARLAMENT

Informačná kancelária na Slovensku
Palisády 29
811 06 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 259429683
e-mail: epbratislava@europarl.europa.eu
web: www.europaskyparlament.sk

EUROPE DIRECT INFORMAČNÉ CENTRÁ NA SLOVENSKU:

BANSKÁ BYSTRICA
Skuteckého 13
974 01 Banská Bystrica
Tajovského 10
975 90 Banská Bystrica
(budova Ekonomickej fakulty UMB)
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 484174250
e-mail: info@reic.sk
web: www.reic.sk

KOMÁRNO

Eötvösova 12
945 01 Komárno
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 357701938
e-mail: rpik.kn@nextera.sk
web: www.rpicn.sk

KOŠICE

Regionálna inovačná agentúra
Heydukova 14
040 01 Košice
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 556441196
e-mail: info@ria-kosice.sk
web: www.ria-kosice.sk

LUČENEC

Mestské informačné centrum
Divadlo B. S. Timravy
Námestie republiky 5
984 01 Lučenec
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel./Fax +421 474331513
e-mail: mic@lucenec.sk
web: www.lucenec.sk

NITRA

Akademická 4
949 01 Nitra
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 377910290
e-mail: europedirect@agroinstitut.sk
web: www.agroinstitut.sk

POPRAD

Štefánikova 897/2
P.O. BOX 36
058 01 Poprad
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 527721320/527895161/
905900843
e-mail: europedirect@europedirectpp.eu
web: www.europedirectpp.eu

PREŠOV

Asociácia terénnych a sociálnych
pracovníkov
Požiarická 7
080 01 Prešov
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 905755238
e-mail: laci.tsp@gmail.com
web: www.atp.sk

SENICA

Štefánikova 1408/56
905 25 Senica
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 346516180
e-mail: europedirect@msu.senica.sk
web: www.europedirect.senica.sk

SPIŠSKÁ NOVÁ VES

Spišská regionálna rozvojová agentúra
Štefánikovo námestie 1
052 01 Spišská Nová Ves
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 566725711/566813-
60/61/62
e-mail: sr@sr.sk, sprag@sr.sk
web: www.sr.sk

TREBIŠOV

Ul. M. R. Štefánika 1161/184
075 01 Trebišov
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. + 421 566725711/566813-
60/61/62
e-mail: rpik@rpik.tv
web: www.rpic.tv

TRENČÍN

Trenčiansky samosprávny kraj
K dolnej stanici 7282/20A
911 01 Trenčín
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 326555407
e-mail: europe.direct@tsk.sk
web: www.tsk.sk

ŽILINA

Dolný val 37
010 01 Žilina
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 412703190
e-mail: posta@europedirectzilina.sk
web: www.europedirectzilina.sk

EURÓPSKE DOKUMENTAČNÉ CENTRÁ:

Centrum vedecko-technických
informácií SR
Lamačská cesta 8/A
811 04 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 269253110
e-mail: harachova@cvtsr.sk
web: www.cvtsr.sk; www.edis.sk/index/index.php

Knižnica Právnickej fakulty UK

Šafárikovo námestie 6
818 05 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 259244213
e-mail: kniz_edc@flaw.uniba.sk
web: www.flaw.uniba.sk/kniznica

Univerzitná knižnica U. P. J. Šafárika

Kováčska 26
041 80 Košice
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 557271219
e-mail: edcupjs@upjs.sk
web: www.library.upjs.sk

Univerzitná knižnica UMB

Tajovského 51
974 01 Banská Bystrica
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Tel. +421 484465316
e-mail: eva.holla@umb.sk
web: www.library.umb.sk/edc

Zastúpenia Európskej komisie a informačné
kancelárie Európskeho parlamentu sú vo všetkých
štátoch Európskej únie. V iných častiach sveta má
Európska únia delegácie.

Európska únia

Európska únia (EÚ) je jedinečná. Nie je federáciou ako Spojené štáty americké, lebo jej členské štáty zostávajú nezávislými zvrchovanými krajinami. Nie je ani výlučne medzivládnu organizáciou ako Organizácia Spojených národov, lebo istú časť svojej zvrchovanosti členské štáty predsa len združujú – a takto získavajú oveľa väčšiu kolektívnu silu a vplyv, ako by mali, keby konali jednotlivo.

Združujú svoju zvrchovanosť tým, že prijímajú spoločné rozhodnutia prostredníctvom spoločných inštitúcií, ako sú Európsky parlament, ktorý je volený občanmi EÚ, a Európska rada a Rada, ktoré zastupujú vlády členských štátov. Rozhodujú sa na základe návrhov predložených Európskou komisiou, ktorá zastupuje záujmy EÚ ako celku. Čo však robí každá z týchto inštitúcií? Ako vzájomne spolupracujú? Kto je za čo zodpovedný?

Táto publikácia poskytuje odpovede na tieto otázky. Prináša tiež stručný prehľad o agentúrach a ďalších orgánoch, ktoré sú zapojené do práce Európskej únie. Má slúžiť ako užitočný sprievodca rozhodovacím procesom EÚ.

